

ՐԱՅՆԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՅԻՍ 13, 1911.

Ն⁰ 20

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

“ՐԱՅՆԻՄԱ,, ՆԱՍԸԼ ՏՕՂՏՈՒ

Բահնիւմանն սողմարնա տաիր պու կիւնէրոտէ պազը սօսթլար պիր զարիպ նազարիյէ մէյտան ր ինթիշարա աթմագ տա տըրլար : Պունլարտան՝ կիլիկիա էյ թամիանէլէրինին Փաթրիգիսանէ Տեսուչը Խաչատուր էֆ. Գուռլաննին Բիւզանդիոնտա (9 Ապրիլ 1911 Նո. 4406) նէշը էթտիյի պէնտէ նազարը տիդգաթ ճէլպ էթմէք իսթէրիլ : Միւմարիէյին խտաիա սընճա Անեսաքեր՝ ագտէմքի խտարէ թահ թընտա (պիլա չիւպհէ Տօգ. Պարնըմը վէ սօն սէնէլէրոտէ միւմարիէյին մուամլէնէթ էտէն Յ. Գ. Գրիգորեանը աէմէք իսթէր) թատ վէ թուղունու գաչըրարագ գարիյունունը մէմուն էտէմէյէճէք պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էթմիլ օլտուլու իշիւն, էհալինին եիւզիւնտէն տիւլմիւլ օլուպ, զաղէթայը պու հալտան խէյտա էթմէք մագ սէտիյէ Մր. Ալէն անըն միւլէլիֆիլիյինէ տա վէթ էտիլմիլ : Վէ հէր նէ գատար պու «պէճէրիքիլ» հէրիֆլէր Անեսաքերին տիւմէնինի թէրք էթմէք իսթէմէմիլլէր իսէ տէ, նիհայէթ խտարէյի միւմարիէյին թէպիլմ էթմէյէ մէճպուր օլմուշլար : Պունն

իւզէրինէ պու «տար ֆիքրլի» «մոյեռանդ» ատէմլէր քէնտիլէր կիպի մոյեռանդլար իլէ պէրապէր պիր փարթի թէշքիլ էտէրէք Մր. Ալէն ալէյհնտէ պիր մուհարէպէ աչմըշլար, վէ էրմէնի քիլիսէսի հագգընտա ճահիլ վէ սօղուգ պուլունան կիլիկիանն քրիսթոս Փրօթէսթանլարը տա անլէրին արգասընա տիւշիւպ, Մր. Ալէնէ էրմէնի քիլիսէսինէ գարչը կէսթէր տիյի մուհապպէթ վէ իշթիրաքտան սօլայը թէատտի էթմիլլէր, վէ իշթէ պու թէատտիլէր վէ հիւճիւմլէր նէթիճէսինտէ «էմ մանուշէլ քիլիսէսի իլէ Բահնիւմա զաղէթատը սօղմուշ տըր» : Վէ Մր. Ալէն պու «ժապիգլէրէ» պու «մէրհամէթսիլ տար պէլէրէ» տայանամայարագ էրմէնի քիլիսէսինէ սօղրու թաշըարղը մուհապպէթ ուղուրունա «չէհիտ տիւլմիւլ» սիր :

Գուռլանն էֆ. պիւթիւն պէնտինտէ Փրօթէսթան քիլիսէսինի, խուսուսա կիլիկիանն Փրօթէսթանլարընը «գուրումուլ», «նէմսարնն վիւրջակիսինի ցօյմուլ» «մոյեռանդ» վէ սաիր հագարէթամիլ թապիրլէրլէ թալսիֆ էթմէքտէ պուլունմըլ տըր : Գուռլանն էֆ.նին Փրօթէսթանլըգ ալէյհնտէ պու գատար աճը թապիրլէր գուլլանմագտա մէնֆաթը եա սաիգէսի նէ օլտուղունն թէֆիթիլնէ կիրիշմէք իսթէ

մէյոյիւ : Անճաղ. էկէր միւմախլէյ՝ թահթը իտարէսինտէ պուլունան եթիմիլէրէ տախի պու. ֆիքրլէրի թէլզին էտիյօր իսէ պունա էսէֆ էտէրիզ :

Գուռլեան էֆ.նին մէղքիւր պէնտինտէ մէյտանա կէթիրտիյի ֆիքրլէրէ կէլինճէ՝ անլէրին էասէն հագիդաթա մուղայիր օլտուղունը իտտիա էտէրիզ : Մէլէլա, պաղը «պէճէրլէրի» ատէմլէրին Աւեսաքերիինաէլ էհալի իթիպարսըղ պիր հալէ տիւշիւրմիւշ օլմատրնա տաիր իֆատէսինի էլէ ալըր իմ, Պու խուսուստա պիզիմ տէյիլ, անճաղ աթիտէքի րադամլարըն ճէվապ վէրմէսինի թէրճիհ էտէրիզ : Մալիւմ տիր քի պիր զաղէթանըն պէյնէլ էհալի միւթէպէր օլուպ օլմատուղունը անըն ապօնէլէրինին տայըսը իլէ թային էթմէք թապիի տիր : Մր. Ալէնէ Աւեսաքերին իտարէսի թէլիմ էտիլմէզտէն էվլէլ րէսի իտարէտէ Տօգ. Պարնըմ պուլունմագտա իտի, վէ միւմախլէյնին միւտիրլիյինին սօն 5 սէնէսի զարֆընտա թիւրքճէ Աւեսաքերին իտարէսինտէ ֆ. Գ. Գրիգորեան միւմախլէյհէ մուալէնէթ էթմէքտէ պուլունմը տըր : Իմտի աճէպա պու միւտտէթ զարֆընտա Աւեսաքերին ապօնէ իսթաթիթիդի նէտէն իպարէթ տիր :

Տօգ. Պարնըմ Աւեսաքեր իտարէսի պաշնա կէչալիյինաէ եանի 1885տէ էրմ. Աւեսաքերին ապօնէլէրի 700 վէ թիւրքճէ Աւեսաքերինքի 730 իտի : Միւմախլէյ Աւեսաքեր իտարէսինի Մր. Ալէնէ թէրք էթաիլիտէ եանի 1908տէ էրմէնիճէ Աւեսաքերին ապօնէսի 1207 վէ թիւրքճէ Աւեսաքերինքի 1787 իտի : Բ. Գ. Գրիգորեան Տօգ. Պարնըմ մուալէնէթ էթմէք իւրրէ կէլաիյի սէնէտէ եանի 1902տէ էրմէնիճէ Աւեսաքերին ապօնէսի 730 վէ թիւրքճէ Աւեսաքերինքի 650 իտի : Իքինճի սէնէտէ էրմ. Աւես. 989 վէ թիւրքճէ Աւես. 1269 իտի : Բ. Գ. Գրիգորեան Աւես.ի պրաղտըղը սէնէտէ էրմէնիճէ Աւես.ին ապօնէլէրի 1207 վէ թիւրքճէ Աւեսաքերինքի 1725

իտի : Պու րադամլար Գուռլեան էֆ.նին իֆատէսինի թասաիդ էթմէյօրլար զանն էտէրիզ :

Մր. Ալէնին էմմանուէշ քիլիսէսինին թէշքիլինէ պիր կէօնէ ալադա վէ միւնասիպէթի օլտուղունը իւք իտտիա էտէն Գուռլեան էֆ. օլմուշ տըր : Պիզիմ պէյլէ պիր շէյաէն տալա իապէրիմիդ եօգ տըր : Միւթէվէֆֆա ի միւմախլէյ էմմանուէլ քիլիսէսի թէշքիլի մէսէլէսինէ դաթիլէն դարըշմամըլ վէ միւպաքէրաթ վէ միւպահասաթընա տալա իշթիրաք էթմէմիշ տիր : Պու շէյ Գուռլեան էֆ.նին խայալընտան չըգմըլ պիր թէսալվուր տըր :

Միւթէվէֆֆանըն աճիվլէրի իլէ վէ Բահնիւմա իլէ օլան ալադատընա կէլինճէ՝ Գուռլեան էֆ.նին պու մէսլէյի մէյտանը մաթպուաթ վէ միւպահէսէյէ չէքիպ կէթիրմէսինէ թէհայիւր էյլէտիք : Միլլէթիմիլ վէ մէմլէքէթիմիլ իշիւն էզ աիլ ու ճան իյլէմէյէ հաղըր օլան պիր կէնճ իշճիւնին վաթթընտան էվլէլ մէզարա էնտիրիլմէսի, միւմախլէյի թանըյանլարըն ճիւմէսինի լիւճճէ ի էսէֆ ու քէտէրէ զարգ էթմիշ օլտուղու պիր սըրատա, վէ օ մուղլիմ մէզարըն պաշնտա հէփ ֆարգլարըմըղը մահզուն դալալլէր իլէ պարիտ թօփրադ ալթընա տէֆն էթմիշ օլտուղումուղ հալաւա, նոսըլ օլույօր քի, միւթէվէֆֆանըն էն չօգ նիմէթ վէ մուալէնէթինի կէօրմիւշ վէ կէօնէնմիշ օլան վէ պու կիւն քէնտի մէվզիլի իշիւն պիլէ ճա միլնէթտար պուլունան պիր քիմնէ քէնտի վէլիւնիմէթինին իսթըրէլէրինի պիր թաղըմ չիւպհէլի միւպահասաթ մէյտանլարընա աթմաղա ճէսարէթ էտիյօր : Պիզ Մր. Ալէն իլէ օլան էֆքերարճա ֆարգլարըմըղա րաղմէն միւթէվէֆֆա ի միւմախլէյնին զիքրլինի պէյլէսի միւպահասէ մէյտանլարընա չէքմէյէճէք տէրէճէտէ անը աղիլ թուլթարըլ, վէ կէշմիշ մէսէլէլէր իշիւն միւպահասէ էթմէքտէն իսէ անըն ֆէզաիլի վէ

հայաստանի հազարներ տարի չհանդիպող զօնուշմաղը թերհիշատեցի:

Երես տեղ չու իբի շէյի իւրմէ էթմէյի վազիֆէտէն ատոտ էտէրիզ: Բահնիւմայը պիղէ Ամէրիգալըլար վէրմէտի, վէ Բահնիւմա Թիւրքէ Աւեսաքերին ետրինէ կէշմէտի: Պիղ քէնտի հիւսպըմըզա վէ քէնտի թարափըմըզան պիր զազէթա չըգարմագ իսթէյիպ Բահնիւմա իսմինտէ պիր զազէթա իշխն ըուխտաթ ալըպ իշէ պաշլաւըզ, վէ սէվինիբիզ քի միսիօնէր տօսթլարըմըզ տա պու եէնի թէշէպպիւտէ տօլ ըու հիւսնի թէվէճճիւհէրինի պէյան էթմէք իւղըէ Թիւրքէ Աւեսաքերին նէշրինի թէրք էթմէյէ գարար վէրտիլէր:

Թէյիտ էթմէք իսթէտիլիմիզ տիկէր պիր շէյ տէ շու տըր, Գուզնան էֆնին պէտխանանէ իշրապ էթտիլի կիպի Բահնիւմա Հայ. Բողըքական ճէմաաթլարը քէնտի պիրատէրլէրի օլան Հայ-Լուսաւորչական ճէմաաթլարտան սյըրմագ, վէ պիր մոլեռանդ փըրզափէրէթլիյէ խըտմէթ էթմէք մագսէտիյէ տէյիլ, պէրաքս պու իբի թագըմպիրատէրլէրի պիրիպիրլէրինէ տահա էյի անլատարագ անլէր արասընտա հագիգի իթիլաֆ վէ իթիլհատա խըտմէթ էթմէք ֆիքրի իլէ տօլմուշ տըր, վէ իսմիտ էտէրիզ քի Բահնիւմա պու կէշէն 4 այլըզ էօմրիւնտէ պու մագսէտինի ալ չօգ իսպաթ էյլէմիշ տիր:

Յ. Գ. Գ.

ՍԷՔԵՊԼԵՐԻՆ ԻԹԹԻՆԱՍԸ

1.

Պու կիւնլէրտէ մէքթէպլէր մէսէլէսի պիր գաշ ճիհէթտէն նազարը տիգզաթ ճէլպ էթմէքտէ տիր: Մէշրութիյէթին իւլանը իլէ էն պէօյիւք վէ էն մուհիմմ թէպէտտիլաթ մարուզ օլաճագ միւէտէսաթտան պիրի տէ մէքթէպլէր տիր: Մէքթէպլէրէ տաիր մէվզու ը պահս ու միւզաքէրաթ օլաճագ մատտէլէրին պազըսը շունլար տըր. —Հիւքիւմէթին պիւ-

թիւն մէմէքթէթտէքի մէքթէպլէրէ միւրագապա (նազարէթ էթմէք) հազգ ու սէլահիյէթի, մէքթէպ փրօղրամլարընըն պու եէնի իտարէնին իհթիյաճաթընա մուվաֆըզ սուրէթտէ թատիլ վէ թէպտիլի, խուսուսի մէքթէպլէրին իսթիյազլարը, Իսլամ վէ Խրիսթիյան չօճուզլարըն պիրիքտէ պուլունտուզլարը մէքթէպլէրին իտարէսի, մէքթէպլէրտէ տին թէտրիսի, խուսուսի մէքթէպլէրին հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինէ ալագասը վէ սաիրէ: Պունլար մուհիմմ վէ հայաթի մէսէլէլէր իսէ տէ, մաէթթէտաիւֆ անլէրին հայլ ու թէսվիյէսինէ տաիր պու իւշ սէնէ զարփընտա վաճիպ օլտուզու տէրէճէտէ էհէմիյէթ վէրիլմէմիշ տիր: Պու մէքթէպ մէսէլէլէրի արասընտա պիր տէ Հայ—Լուսաւորչական, վէ Հայ—Բողըքական ճէմաաթլարըն մէքթէպլէրինին ալագասընա տաիր պիր մէսէլէ մէյտանա կէլմիշ տիր: Պու իբի ճէմաաթլարըն քէնտիլէրէ մախսուս մէքթէպլէրի պուլունտուպ, պու մէքթէպլէր հէր ճէմաաթըն քէնտի արալարընտա թէտարիք էթտիլլէրի մէպլաղլար իլէ վէ հէր պիրի քէնտինճէ թէշքիլ էթտիլի իտէալա կէօրէ օ մէքթէպլէրի իտարէ էթմէքտէ տիրլէր: Մէյտան ը միւզաքէրէյէ գօնուլան սիւալ շու օլմուշ տըր. —Աճէպա պու իբի ճէմաաթլար քէնտի մէքթէպլէրինի պիրլէշտիրիպ անլէրի այնի փրօղրամա կէօրէ իտարէ էթսէլէր, վէ անլէրին մէսարիֆլէրինի պու իբի ճէմաաթ պիրիքտէ թէտարիք վէ թէսվիյէ էթսէլէր տահա էյի օլմա՞զ մը: Պու սիւալա պազը էֆէնտիլլէրին վէրտիլի ճէվապլարը Բահնիւմատա նէշր էյլէտիք: Պունլարտան պիրիսի Մարաշտաքի Հայ—Լուսաւորչական վէ Հայ—Բողըքական ճէմաաթլարըն իբի եիւքսէք մէքթէպլէրինին պիրլէշմիշ օլտուզունու խապէր վէրիյօր վէ պու իթիլհատըն նէթիճէլլէրինի թառիֆ էտիյօր իտի: Վէ Հայ—Բողըքական

ճէմաաթլարըմըզըն էն պէօյիւքէրինտէն պիրիսի պէօյէ պիր իթթիհատ թէճըրպէ-սինէ թէչէպպիւս էթմիշ օլտուղու իչիւն պիրթթապի պու մէքթէպլէրին իթթիհա-տը մէսէլէսի տիկէր ճէմաաթլարըն նազար Ը տիգգաթընը ճէլպ էյլէմիշ տիր : Պու մէվզուա տաիր պիզէ իքի պէնա տահա կէօնտէրիմիշ օլուպ՝ պիրի էվլէլճէ Տօդ. Գալուստ էֆ. Նաճարեանըն Բահնիւմանըն Ճինճի նօմէրօսընտաքի պէնտինտէ վէրիմիշ օլան մալիւմաթը թէքրար էթտիյինտէն անըն նէչրինէ լուզում կէօրմէտիք, տիկէր պէնտտէ իսէ մուհարրիւր էվլէլքի պէնտ-լէրէ ճէվապ վէրմէյէ դալղըշմիշ օլտուղու միւնաաթիպէթլէ միւնատէլէյէ եօլ աչըլըր միւլահազասը իլէ նէչր էթմէք իսթէմէտիք :

Վազաա պու իքի ճէմաաթլարըն մէք-թէպլէրինի պիրլէշտիրմէք մէսէլէսի արիզ ու ամիգ միւթալէայը տէյէն պիր խու-տուս տըր : Նէչր էթտիյիմիզ պէնտլէրտէ պու նէվ իթթիհատըն էհէմիյէթի վէ մէնաֆիի կիւղէլճէ իզահ էտիլմիշ տիր : Եու տէվր ի մէչրութիյէթտէ սաիր անա-սըր արատընտա իթիլաֆ վէ իթթիհատա սայ էտիլըր իքէն, իքիսի պիր գանտան օ-լան շու էրմէնի ճէմաաթլարըն պիրի պիր-լէրի իլէ իթթիհատ վէ իթթիֆադընտան տահա կիւղէլ վէ տահա մէրլուպ նէ օ-լապիլըր : Պէօյէ պիր իթթիհատ սայէսին-տէ պու իքի ճէմաաթլարըն գուվլէթլէրի պիրլէշտիրլէրէք տահա միւքէմմէլ մէք-թէպլէր մէյտանա կէթիլիլէպիլըր, հէր պիրի քէնաի ֆազիլէթիլի տիկէրինէ թէլ-գիլն էտէր վէ հէր պիրի տիկէրլէրինն գուսուրլարընը տօղլուլուր : վէ նիհայէթ սէնէլէրտէն պէրու պիրի պիրինտէն քիլի-սէճէ այըր տիւշմիշ օլան պու պիրատէր-լէրին օ խուսուստա սալսի պիրի պիրլէրի իլէ իթթիֆադ էթմէլէրինէ եօլ աչըլա-պիլըր :

Պունլար փէք միւսիպ միւթէլասըլար տըր : Լաքին նէչր էթտիյիմիզ պէնտլէրին

պազըսընտա իմա էտիլտիյի վէճհ իւզըն մէսէլէնին թահթը նազարը թէտգիգէ ալընաճադ պազը պաշգա ճիհէթլէրի տէ վար տըր : Մինասեան էֆ.նին պույուրտու-ղու կիպի (Բահ. նօ. 6, սահիֆէ 140) պազը շարթլար վար քի անլէրճէ պիր իթիլաֆ վէ մուայյէն պիր նիզամ պուլունմազաա իթթիհատ թարաֆէյն իչիւն մուզիլըր օլա-պիլըր : Տիկէր մուհարրիլէր տէ պու իքի ճէմաաթ արասընտաքի մէզհէպի թա-սապիւրլարըն ֆարգը՝ իլէրիտէ միւշքի-լաթը պատի օլապիլըր տէյու չիւպհէ կէօս-թէրմիչլէր տիր, տիկէր թարաֆտան պու իթ-թիհատը Մարաշտա պիրֆիլիլիճըա էթմիշ օլան տօսթլար՝ պու իթթիհատըն մէնաֆիլինի մէտհ ու սէնէ իլէ թատատ էտիյօլլար :

Պու մէսէլէյէ Կանի էրմէնի միլլէթի-նին պու իքի չիւպհէսինէ ախտ մէքթէպլէ-րին պիրլէշմէսինէ տաիր աթի-իւզ զիքը խուսուսաթա նազարը տիգգաթ տապլէթ էթմէք իսթէրիզ :

Էվլէլա՝ Պու իթթիհատ մէսէլէսինտէ ճէմասարչարըմըզըն պիր ազ աղըր սալ-րանմաշարընը թապիյէ էտէրիզ : Իթի-լաֆ վէ իթթիհատ էյի տիր, լաքին էկէր իլէրիտէ զուհուրը միւհթէմէլ օլան միւշ-քիլաթըն էօնիւնիւ ալաճադ թէտապիր էվլէլճէ իթթիլապ էտիլմէզսէ, սօնրաքի այըրըշ տահա պէօյիւք օլուր : Վազաա պու իքի ճէմաաթլար այնի միլլէթ էֆրա-տը վէ այնի տինէ թապի իսէլէրտէ, պազը ճիհէթլէրճէ եէքտիլէրինտէն ֆարգըլը թա-սապիւրլարա մալիք տիրլէր : Պու ֆարգ-լար տալի հիսապա ալընըպ օ խուսուս-լարտա պիրի պիրլէրի իլէ ուլաշաճադ էսապար վէ մէսէլէր պուլմազլար իսէ՝ սօնրա մութլազա իսթիլաֆ մէյտանա կէ-լըր : Մարաշ Փրօթէսթան ճէմաաթը թիւր-քիատա էն պէօյիւք ճէմաաթլարտան պի-րի օլտուղու միւնաաթիպէթլէ քէնտինն տիկէր ճէմաաթլար իւղէրինտէ պէօյիւք թէէսիլի պուլունաուղընը հիսապ էտէրէք

պու իթթիհատ իշինտէ պիր ազ տահա աղբր ատում ալա վէ տիկէր ճէմաթլար իլէ խթիլարէ էթսէ, պիզէ տահա էյի օլուր խոի, լաքին մասէմ քի պու խուսուտա տէրհալ իճրաթա պաշլամաղը թէնտիպ էյլէմիշ տիրէր, անլէրի պու թէշէպիւսլէրինտէ ճէսարէթսէն տիւշիւրմէք իսթէմէյիզ: Հէր իքի թարափաան իշ պաշլնտա օլանլարըն գապիլիյէթ վէ ճիտտիյէթլէրինէ իթիմասարմըզ վար տըր: Իմտի քէնտիլէր իշին մուվաֆֆադիյէթ թէմէնի էտէրիզ: Էկէր պու իթթիհատ հէր ճիհէթլէ գանաթպաիշ օլուրսա, անտէն տիկէր ճէմաթլարըմըզ կիւզէլ իպրէթ ալըպ քէնտիլէր տէ այնի մէպէքտէ կիտէրլէր: Եօգ էկէր պու իթթիհատտա գապիլ իւլ իճրա օլմայան ճիհէթլէրին պուլունտուղու թէհադգուգ էտէրսէ, տիկէր ճէմաթլարըմըզ օ նօգթալարտա իհթիլազ էտէրլէր: Իմտի Մալաշտա պու իշէ թէշէպիւսլ էթմիշ օլան Լուսաւորչական վէ Բուլքական պիրատէրլէրէ պու իշտէ քէմալը իհթիմամ վէ ճիտտիյէթլէ վէ ֆէննի պիր րուհ իլէ տէվամ էթմէլէրինի, վէ տիկէր քիլիսէ վէ ճէմաթլարըմըզա պիր միւտտէթ պէքլէմէլէրինի թալիիյէ էտէրիզ: Աճէլէ էթմէյէլիմ:

Սանիէն՝ Պու իթթիհատ մէսէլէսինտէ տիգգաթ էթմէմիզ լաղըմ կէլէն պաղը ճիհէթլէրի գարիյունը քիրամըն միւթալէսարնա արզ էտէրիզ: Տիգգաթ էտէճէյիմիզ պիր խուսուս փաւա մէսէլէսի տիր: Պու մէքթէպլէրին իտարէսի իշին լաղըմ կէլէն փարա նէրէտէն կէլէճէք վէ էլէ կէշէն փարա նափըլ իտարէ էտիլէճէք տիր: Էկէր պու իքի ճէմաթլար մաստէթլէն մէքթէպլէրին արգասընտա տուրմազ իսէ պու իթթիհատըն խայրը օլմազ: Պիր իքի ֆէրտ փարայը պուլուպ պու մէքթէպլէրի իտարէ էտէրլէրսէ անլէր «Ագգալին» մէքթէպլէր տէյիլ «խուսուսի» մէք-

թէպլէր օլուր: Էկէր մէսարիֆին աղբրըղընը էսասէն ճէմաթլար գալըրաճապ իսէ, օ զէման հէր ճէմաթլըն քէնտինճէ պաշլալ մէսարիֆ գափուլարը պուլունտուղունտան հէր պիրի տահա աղ փարա վէրմէքիյէ թէճրիպէ օլունաճադ տըր: Պու մէքթէպլէր իշին թօփանլարն մէպաղըն իտարէսինտէ տէ սու ի իսթիմալթըն էօնիւնիւ ալմազ իշին չօգ իհթիյաթ վէ իհթիմամ լաղըմ կէլիր: Պէրտէրին չէրաքթիլտէ օլտուղու կիպի վէ տահա դիյատէ ճէմաթլարըն չէրաքթիլտէ, «Տօսթլուգ գանթար իլէ հիսապ մըսպալ իլէ» օլմալը տըր:

Տիկէր պիր մէսէլէ ռուալլիմէր ինքիխաւպը տըր: Շիմտիյէտէք օլան թէճրիպէմիզտէն պիլիրիզ քի մէքթէպլէրին իտարէ մէճիպլէրինտէ մուալլիմ սէշմէք սըրասընտա, ազատան պիրինին մահսուպիլինտէն պիրի իլէ մէճիստէ համիսի պուլունմայան պիրի նալիէտ գօնուլա, համիսի պուլունան քիմնէ օ պիրինտէն իգթիտարաղ պիր քիմնէ օլա պիլէ էքսէրիյէթին անըն թարաֆընա լէյ վէրէճէյի փէք իհթիմալ տըր: Խաթըր սայմազ: Պիր հէյէթ ի իտարէտէ քիլիսէ վէ ճէմաթլար գը տա պուլունտուրսա օ զէման պու խաթըր իշին մուալլիմ թուլմազ ուսուլունտահա գօլայ իշէրի կիրէր: Փարազա, պիր մուալլիմ կիրակի կիւնլէրինտէ ալըշ վէրիշ էտէր, եախօտ պիր աղ միւսքիրաթ գուլլանըր, վէ հէյէթ ի իտարէտէ պիր թարաֆ պէօյլէ պիր քիմնէյի իսթիլատամ էթմէյի ճաիզ սայմազ, տիկէր թարաֆ պունտա պիր մահզուր կէօրմէզ: Նէթիճէ նէ՞ օլուր: Եա իսթիլաֆ, եա իղմազը այն էթմէք: Պու իսէ միւշքիլ պիր հալ մէյտանա կէթիլիր: Հէյէթ ի իտարէտէ մէպլէքէ, թատափուլըմա վէ մէնաֆիճէ ֆարգլար մէյտանա կէլաիքտէ, մուալլիմէրին սիրէթինի գօնրօլ ալթընա ալմազ կիւճլէլիր: Մուալլիմէր իշի կէվլէտիքտէ մէքթէպլին խասիյէթի տիւշէր:

ԱՆՎԱՆԸ ՀԱՁՈՐԷ

Էրմ. Գաթոյի ճեմասարք վե Ս. Թէր-
զեան—Իսթանպոլ Փաթրիգի Թէրզեան Ս.
Փաթրիգ ինթիսապ օլունմաղտան էվլէ
Ատանտատ իճրա ի մէմուրիյէթ էթմէքտէ
պուլունուպ, Ատանա գըթալընտան սօնրա
օրասաթի բուէսա ի բուհանիյէ իւէ իթի-
լաֆ վէ իթթիֆադ էտէրէք, հէր ճիհէթլէ
սէֆիլ վէ փէրիշան էհալիյէ իպրազ էթ-
աիյի ինթիրաքը հիսս վէ իֆա էթաիյի
խըտէմաթը ֆէտաքեարանէ իւէ պիւթիւն
էրմէնի միլլէթինն գալպինտէ քէնտինն
տօղրու պիր հիսս ի ինթիրամ վէ մին-
նէթտարի հասըլ էթմիշ իտի: Պէլքի տէ
գըլմէն պու խօշ հիսսիյաթ նէթիճէսի օ-
լարադ միւմսիլէյ հիսթանպոլ Փաթրիգ-
լիյինն ինթիսապ վէ տալէթ օլունմուշ,
վէ մահաուտ պիր տաիրէտէ իպրազ էթ-
աիյի սաւտագաթ վէ շայանը թագաիր
մէսէք վէ իթիլաֆ բուհունտան իսթան-
պոլ կիպի կէնիշ վէ տահա մուհիմմ պիր
մէքքէգտէ տահա զիյատէ իսթիֆատէ օ-
լունաճաղը իւմիտիլլէ իսթիգալ էտիլ-
միշ իտի: Իղմիրլեան Ս.ըն իսթիրահաթը
բուհու իլին Մայր Եկեղեցիտէ իճրա օ-
լունան ալինը միստուտա անասըը մուխ-
թէլիֆէնին սայքի պիլճիւմէ բուէսա ի բու-
հանիյէսի եա տա վէքիլլէրի հազրր պու-
լունմուշ իքէն, Թէրզեան Ս.ըն պիր միւս-
թէնա թէշքիլ էթմէսի քէնտիսի հազ-
գընտա պէսլէնիլէն հիւսն ի թէվէճճիւհիւ
իլքտէֆա օլարադ պէլլի պիր սուրէթտէ իա-
լէտար էթմիշ իտի: Թէրզեան Ս. քէնտի սա-
տագաթըն Փափա հազրէթլէրի հուզուրունա
թագաւիմ վէ միւշարիլէյհին էլլինի էօփմէք
իւզրէ էլէէվմ Բօմատա պուլունույօր: Վէ
օրատան իսթանպոլ Էրմ. Գաթօլիք ճէմատ-
թընըն մէճիս ի միլլիսինն միւթէալլիգ կէօն-
տէրմէքտէ իտիյի մէթուպլար իլէ զանն է-
տէրսին քէնտի լէյհինտէ գալպլէրտէ պա-
գի գալըշ հիւսն ի թէսիրի տէ իզալէ
էթմէք ճէհոինտէ պուլունույօր: Միւմսի-

լէյհ մէգքիւր մէթուպլարտա, Երեսի.
Ժողովուն պու իմ իլէ թանլմասընըն,
քէնտի քէնտիսինի իճթիմաա տալէթ
էթմէսինն, մէճիս ի մէգքիւրէ պիր աշ-
խարհակաւն աղանըն բէիս ինթիսապ է-
տիլմէսինն, պու հէյէթին բէսի թէլէզ-
րաֆլար ախզ վէ դրաաթ էյլէմէսինն,
Կաթողիկոսարանա ապտը իճթիմա է-
տէրէք տաիրէ ի մէգքիւրիէյի իլզալ էյլէմէ-
սինն վէ ումում ճէմաաթ իլին գանուն-
լար վազ էթմէսինն գաթիլէն ճաիլ օ-
լամայաճաղընը իսթար վէ թէյիս էտիյօր:
Փաթրիգ վէքիլ ճամճեան Արքեպիսկոպոսա
քէնտի քէնտիսինի Երեսի. Ժողով թէս-
մի, է էտէն մէճիտէ բիյասէթ էթմէմէսինի
էմր, վէ կէրէք բուհպան վէ կէրէք ճէ-
մաաթըն Գաթօլիք քիլիսաաը նիզամլարընա
սատըգ գալմադ կէրէք օլտուգլարընը վէ
չիմտիլէ գատար մէճիս ի մէգքիւրտէ
պիննէֆա քէնտինն պիլէ իմզա էթմիշ ի-
տիյի էվրազըն քէննէմէքիւն հիւքմիւն-
տէ թութուլաճաղընը պէյան էտիյօր:
Թէրզեան Ս. քէնտի իտիսալարընտա օ
գատար իլէրի կիթմիշ տիր քի, պու իս-
թարլարա իթաաթ էթմէյիպ տէ թէպ-
տիլի մէղհէպ էտէնլէր օլուրտա, գալան-
լարըն տահա թէմիլ Գաթօլիքլէր օլաճա-
ղընտան պէօյլէ պիր թէշէպիւսինտէ
քէնտիննէ չօգ ֆարգ էթմէյէճէյինի զիքր
էթմիշ վէ պիր եէրտէ ճամճեան Արքպու-
լ «յիմար» սըֆէթիլլէ թափիֆ էթմիշ տիր:

«Միւրէսիլ հիւրրիյէքփիւրիլիւսն» ճր-
գասընըն փրօղրամը. — Աթիտէքի փրօ-
ղրամ Թանգըլմաքըն իլք նօմէրօսընտա
կէօրիւլիւշ օլան փրօղրամտան միւգթէ-
պէս տիր: 1. Տէվլէթ ի Օմանիյէնին
թէմամի ի միլքիլէթինն վէ հուգուգը
հիւքմրանիսինն թէմին վէ մուհաֆազա-
սընա, հաքիմիլլէթ ի միլլիյէնին թահ-
քիմի իսթիգլարընա, վէ գուվլէ ի պահրիլի
վէ պէրրիյէնին տէրէճէ ի միւքէմմէլիլլէթ-
տէ պուլունուրընմասընա սայ էտիլէճէք:

2. Վահագնի թի հաքիմիյէթ նոգթաի նազարընճա մուզիրը օլաճադ օլան «Ատէմի մէրքէզիյէթ» եախօա «հիւքիւմաթը միւնթէմիա ուսուլը» նազարիյասընը թէմաս էտէճէք հէր կէօնա թէչէպպիւսաթա սէտ չէքիլէճէք տիր :

3. Ասարը իսթիպասաըն պէթէքրար զուհուր վէ քէսպի նուֆուզ էթմէսի իւ չիւն հէր տիւրլիւ էսպապը գալիէ ի մէշրուէյէ թէվէսիւլ էսիլէճէք :

4. Հաքիմիյէթի միլլիյէ վէ ուսուլը մէշրութիյէթին էն միւէսիւր զահիրի օլան մէճիլի մէպուստանըն գուվլէթ վէ հիւքմիւնիւն տէվամը վէ շէրէֆ վէ հիսսիյէթինին իզաիյատընա պէզլի իհթիմամ օլունաճադ :

5. Հագդը միւսաթաթը պիլճիւմէ աւասարը Օսմանիյէնին թէքեաֆիւլ ի միւշթէրէք վէ միւթէսէրիլի թասթընտա պուլունտուրմադա, վէ անասարը միւթթէլիֆէնին վաթանը Օսմանիյէ րոսպթը գալպլէրինէ հասը ֆապիլիյէթ գըլընաճադ տըր :

6. Շէրիաթը Ահմէտիյէնին պիր շէրհի ֆէրի (թէֆէրրուաթա տիա պիր շէրհի) գապիլլիստէն օլան Դանուլը էսասինին թատիլաթ վէ թէվսիաթընտա տաիմա ֆըզհը իգթիսատիյէ վէ մուամէլաթը թիւճճարիյէնին իսթիլզամ էթաիլի գաւաիտ ի միւպրէմէնին թէէսիսինտէ միւմքին մէրթէպէ մէսաիտաթը ֆըզհիյէտէն իսթիֆաստէ էյլէմէք ճիհէթի նազարը տիգգաթա ալընաճադ :

7. Էտեանը սաիրէ այինլէրինին սէրպէսթի ի իճրասընա վէ ճէմաաթը զայրի միւսլիմէյէ պաիւշ օլունմը պիլճիւմէ հուգուգըն մահֆուզիյէթինէ աթֆը նիկեահ ը էհէմիլիյէթ օլունաճադ : (Մապասը վար)

Իրքիսասը աւասար : — Թաւնգըմարտա Հասան էֆ. իթթիհատը անասարը հագգընտա եազար իքէն քէնտի մէգալէսինի շու սէօզլէր իլէ պիթիլմիշ տիր : «Գիմ

նէ տէրուէ տէսին, պու կիւն պու մէմլէքէթատ իթթիհատը անասարը էպիլի նիսպէթլէ պէօյիւք պիր թէչէլզիլէ օլրամըշ տըր : Հալ պու քի՝ պու հալ ումում ագվամը միւտհիշ պիր ուշրումա, էլիմ կիրասապլարա սէվգ էաէպիլիր : Նիհայէթ պիր կիւն, «Ահ նէ՞ օլտու» տէնիր : Փադաթ հէյհաթ, իշ իշտէն կէչմիշ պուլունուր . . . հէֆ նատիմ օլուրըզ . . . հէֆ աղլարըզ : Կէլին պու վաթանա աճըլըն : Լիհիթաթլար (տիւշիւշ) «տալուլ, զուրնա» իլէ կէլմէզ, պիլլիմթուլթուլուլընը Եօլլար իլէ կէլիր : Քէնտիմիլէ, ահֆատիմիլէ (թօրունլարմըզա) աճըմադսագ, սէպէպ ի վիւճուտըմըզ օլան էճատալմըզըն գապրլարընա աճըյալըմ, ծնլարը տիւշմէն այաղըյա չիյնէթմէմէք իւ չիւն եալանտան տէյիլ, պու նոգթատա գալպաթէն պիրլէչէլիմ :» Պրավօ, Հասան էֆէնտի :

Մըսրիսա Գըպսիլէր մէսէյէսի : — Մըսրիսա Խրիսթիյան ունտուրըն էքսէրիյէթինի Գըպտիլէր թէչքիլ էաէր : Պունլար իլէ Միւսլիման էհալի վէ հիւքիւմէթարասընտա էֆէյի վագթտան պէրու պիր միւշքիլաթ մէվճուա տըր : Պու միւշքիլ պունտան իւշ այ գատար ագտէմ գաթլէտիլէն, վէ քէնտիտէ տէ պիր Գըպտի օլան Պուտրոս փաշանըն վէֆաթընտան պէրու տահա զիյատէ չիատէթ քէսպ էյլէմիշ տիր : Գըպտիլէր Եիւքսէք մէմուրիյէթլէրէ քէնտիլէրտէն ատէմ թային էտիլմէտիլի, վէ հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինտէ Գըպտի չօճուգլարա տինի թէտրիաթ իւ չիւն միւնտսիպ թէտպիլլէր իթթիսաղ էտիլմէտիլի, վէ միլլի մէճիլպէրտէ քէնտիլէրտէն քիֆայէթ միգտարը մէպուսլար պուլունտուրումալըլընտան թէչէքքի էտիյօլլար : Քէնտիլլէրին էֆքեարընճա հիւքիւմէթ Միւսլիմանլարա մէզքիւր իուսուսլարտա տահա զիյատէ միւսասաթէլի

պուլունուպ, Խրիսթիանյարն հուգուգը-
նա թէարրուզ էթմէքտէ տիր : Պու ճի-
հէթլէրէ Խնկիլիզ հիւքիւմէթինին նա-
զարը տիգգաթընը տա ճէլպ ու տալէթ
էթմէյէ չալըջըյորլար : Թալմզըն մուխա-
պիրի պու մատտէ իւզէրինէ պիր մէգալէ
եազըպ կէօթէրմէյէ չալըջըյոր քի ,
Մըսըն աշաղքի էյալէթլէրինտէ Գըպտիլէր
էհալինին անճագ % 20ինի վէ եօգարըքի
37 էյալէթլէրին Գընտա անճագ % 20ինի
վէ Ասուիթտէ % 30ընը թէշքիլ էթմէք-
տէ օլտուլունտան , պու ֆարգլը անասըր
արասընտա հագիգի թէվաղիւնի հըֆզ
էթմէք ղայէթ միւշքիլ պիր մէսէլէ տիր .
եինէ տէ Խնկիլիզ հիւքիւմէթի պու թէ-
վաղունը հասըլ էթմէյէ ճիտտէն չալըջըյոր :

Մէքթէպ մէսէլէսինտէ տէ չօգ միւշ-
քիւլաթ վար տըր տէյու կէօրիւնիւյոր :
Հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինտէ տին թալի-
մի , քէզալիք Խրիսթիան ճէմաաթլարըն
քէնտի թարաֆլարընտան աշտըզլարը մէք-
թէպլէրէ հիւքիւմէթին մուալէնէթ էտիպ
էթմէմէսի, վէ սաիր մէսէլէլէր վար տըր : Մէզ-
քիւր մուխապիրին իտտիասընճա Խնկիլիզ
հիւքիւմէթի պու միւշքիլ մէսէլէյի տէ ճիտ-
տէն վէ արիզ ու ամիգ միւթալաա էթմէք-
տէ տիր : Միլլի մէճիսլէրտէ Գըպտի մու-
րախսասլարըն ատէտինէ կէլինճէ մու-
խապիր կէօթէրիւյոր քի , Գըպտիլէ-
րին ատէտի էհալինին % 6ընը թէշ-
քիլ էտէր իքէն մուրախսասլարըն ա-
տէտի % 5 նիւպէթինտէ տիր : Մուխա-
պիր Գըպտիլէրէ թալիյէ էտէր քի քէն-
տիլէր էհալինին էքսէրիյէթինի թէշքիլ
էտէն գուվլէթի պիր ունտուր իլէ րէգա-
պէթտէ պուլունտըզլարը հալտա , պու
միւշքիլ մէսէլէլէրին հալընը թաճիլ էթ-
տիրմէքտէն վէ արատա պուլունտան ֆարգ-
լարը թէէքիա էթմէքտէն իսէ , քէնտիլէր
թապիի գապիլիյէթլէրինին նէմաղնա
ղայրէթ էտէրլէրտէ իլէրիտէ մուվաֆֆա-
գիյէթլէրինի տահա զիյատէ թէէմին է-

տէրլէր : Պու թալիյէ վէք մագուլ տըր :
Վէ էկէր Խնկիլիզ հիւքիւմէթինին թահթը
նաղարէթինտէ պուլունտան պիր Խրիսթիան
էհալի իչիւն պու լազըմ իսէ , պիգիմ ի-
չիւն պու շէյ եանի միւմքին մէրթէպէ
սաքին վէ րահաթ պիր սուրէթտէ պիգիմ
թապիի օլան միլլի գապիլիյէթլէրիմիլին նէ-
մաղնա սայ էթմէք՝ միւսթագպէլտէ մու-
վաֆֆագիյէթիմիլի տահա զիյատէ թէէ-
մին էյլէր :

«Բահնիւմա»յա մէգալէ եազանչարա .
— Միւթէատտիա տօսթլարըմըղըն Բահ-
նիւմանըն սահիֆէլէրինի քէնտի հիքմէ-
թամիլ, վէ ճալիպ ի տիգգաթ պէնտլէրի
իլէ թէզէին էթմէյէ հազըր պուլունտըզ-
լարընտան տօլայը իֆթիլսար էտէրիզ :
Պիլա չիւպհէ պու շէյ անլէրին Բահնիւմա-
յա գարչը թաշտըզլարը հիւսն ի թէվէճ-
ճիւհէ ալամէթ տիր : Վէ գարիյունը քի-
րամին տախի անլէրին եազտըզլարընտան
հէմ մահզուզ հէմ տէ միւսթէֆիտ օլ-
մագտա իտիքլէրինէ քէնտիլէրի թէէմին
էտէրիզ : Բապպ իսթէր տէ պիր աղ սօն-
րա արզու էթտիյիմիլ իւզրէ՝ Բահնիւմա-
յը տահա զիյատէ կէնիլէնտիլի իսէք ,
օ զէման տահա չօգ տօսթլարըն պէնտլէ-
րինի գարիլէրիմիլէ թազտիմէ մուվաֆ-
ֆագ օլաճաղըմըղը իւմիտ էտէրիզ : Փա-
գաթ չիմոիքի հալ ու քէյֆիլիյէթլէր թահ-
թընտա չու պիր իուտուսա մուխապիրլէ-
րիմիլին նազարը տիգգաթընը աճիզանէ
ճէլպ ու տալէթ էթմէմիլէ մուսատտէ
էթմէլէրինի թէմէննի էտէրիլ, շէյլէ քի
էկէր Բահնիւմա իչիւն պէնտլէր եազան-
լար պիր աղ գըսա եազմաղա հիւմէթ է-
տէրլէր իսէ՝ օ պէնտլէրի եազմաղըզ հէմ
քէնտիլէր իչիւն տահա գօլայ օլուր՝ հէմ
տէ անլէրին Բահնիւմատա թապ ու նէշ-
րի տահա էմին օլուր : Էկէր մէվուը
պահաըն պիր գաշ ճիհէթլէրի վար իսէ ,
անլէրի պըրը պըրը պէնտլէր մագամընտա

Թէտարիք էթմէք տահա խօշ օրուր, վէ գարիյունը քիրամ իշին տէ անէրի օ- գումագ տահա տուհուլէթլի տիւշէր, զիրա պիր նամէրօտա պահա օրունանը խաթըրտա տագլայըպ տիկէր նամէրօտաքի պիւրհա- նա անըն ալադասընը թէագըպ էթմէք տախմա դօլայ օրմագ: Վագտա թէրճէմէի հալ կիպի պազը դըթալարըն պիր աղ ու- զունճա օրմաը զարուրի տիր, վէ պիւր շիւպհէ արատըրա պազը մէվղուլարըն պիր գաչ նուսխէտէ տէվամընա մէճպուրիյէթ հասըլ օրապիլիր, լաքին զաննը աճիզանէ- միզճէ ալէլէքսէր պէնալէրին պիր տէֆա- տա նէչր օրունապիլմէսի թէրճիհ էտիլէճէք պիր խուսուս տըր: Իմտի պիղէ մէգալէ կէօնտէրմէյէ թէնէղղիւլ էտէն էֆէնաի- լէրին պու իֆատէմիղի տէրխաթըր էյլէ- մէլէրինի աճիզանէ ըէճա էտէրիլ:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՀԻՍՍԻՅԱԹ ՄԸ, ՀԱԳԻԳԱԹ ՄԸ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

1.

Պիթթապի ինտանլար պէշ հաստէլէր վաւըթաւըյլէ ալըրդլարը մալիւմաթը, վէ տէրունլէրինտէ հիսս էյլէտիքլէրի թէէ- սիրաթը հագիգաթ տէյու թէլագղի է- տէրլէր: Վէ մէսէլէյի թաւիգ էթմէյէն քիմնէլէրին խաթըրնտան կէշմէզ վէ ինան- մազլար, քի հաստէլէր պիղէ չօգ տէֆա եան լըշ մալիւմաթլար վէրիլլէր, վէ տէրունի հիսսիյաթըմըղ նիշէ տէֆա պիղի պիւս- պիւթին պի էսաս նէթիճէլէրէ գըլաղուզ- լայապիլիրլէր: Ալէլխուսուս տապէլէրիմիզ օլ գատար ֆարգը ճիհէթլէրտէն միւ- թէէսսիր օլույօր քի, պիւր թէֆթիշ ճա- լարա կիւվէնէլլէր չօգ տէֆա տէհէթլի խաթալարա սէվգ էտիլիրլէր:

Հիսսիյաթըմըղա թէսիր էտէն խուսու- սաթտան պիրինճիտի խաւսքալըգ տըր:

Ջահիրէն սաղլամ կէօրիւնէն ատէմլէրտէն չօղունուն վիւճիւտինին պիր տիկէր գըւ- մընտա պիր կէօնէ իլլէթ մէվճուս տըր: Միտէսի խասթա օլանլար թիթիլ վէ էվ- համըր օլուրլար, գարա ճիյէրի եօլունտա իլլէմէյէնլէր պէտպին վէ մաղմում օլուր- լար, շիշմանլար վէ զաիֆլէր այնի ձէրէ- ճէտէ շիտտէթլէ հիսս էթմէզլէր, պէյնի եօրղուն ատէմլէր իլլէ լագայտ եաչայան- լար միւշապիհ հիսսիյաթտա պուլունմազ- լար, պազըլար դըրմըզը ըէնկի եէշիլ՝ վէ եէշիլ ըէնկի գըրմըզը կէօրիւրլէր, վէ հիշ պիր քիմնէ հաթթա քէնաիլլէր պիլէ պու- նըն ֆարգընտա օլմազլար: Պազըլարը հիշ մէյտանտա սէս եօգ իքէն գուլագլարըն- տա աճաիպ սէտալար իշիտիրլէր, վէ գօ- գու եօգ իքէն գօգուլար ալըրլար, պա- զըլար վիւճիւտլէրի իւզէրինտէ գարընճա- լար եա հայլանլար եէօրիւտիլինաէն, եախօտ ճէսէտլէրինին եանաղըրնտան, տօն- տուղունտան պահա էտէրլէր, հաթթա պաղըրարագ վիւճիւտինտէն ագրէպլէր, երլանլար թութուպ աթանլարը կէօրաիւմ քի, հագիգաթը հալտէ պիր շէյ եօգ ի- քէն թամմ վար կիպի կէօրիւպ, հիսս է- տիյօրլար իտի գիրա պէյնտէքի մէրքէզ- տէ այնի թէսիր հասըլ օլույօր իտի: Նէ՞ հաճէթ, այաղընը տիղտէն եօգարըտան քէստիլիմիզ քիմնէլէր օ այաղըն պաշ փարմաղընըն եա թօիւղունուն աղըրսըն- տան, գաչընմաղընտան շէքվա էտէրլէր, վէ էլլէրինի աթարլար քի օրատա պիր շէյ եօգ: Պու խաթալարըն սէպէպի շու տըր քի, օ այագ քէսիլմէզտէն պաշ փարմա- ղըն աղըրսընը հանկը տապէ թէլի խա- պէր կէթիլիր իտի իսէ՝ եինէ օ թէլտէն ուճու քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ կէլէն թէսիրաթը, պէյն եինէ պաշ փարմագտան կէլիյօր տէյու թէլագղը էյլէր:

Պիր թէլէկրաֆճը խաթանպօլտա օթու- լուպ Գօնիատան խապէրլէր ալըր իքէն՝ այնի թէլտէն արատաքի մէրքէզտէն պիրի

տախի խապէր եօլլար իսէ եինէ Գօնիա-
տան կէլիյօր զանն էյլէր: Ասապէլէրոտ օ-
լան տիւզէնսիզլիք նէթիճէսի տէյիլ մի
տիր քի ինսանլար՝ գարնլարնտա երլան-
լար, գուրպաղլար, պէյնլէրի իչինտէ
պէօճէքլէր հիսա էտիյօրլար, անլէրին սէ-
տալարնը վէ հարաքէթլէրինի թարիֆ է-
տիյօրլար, պաղէն ալաուարպ գարննտան
չըգարլարլըզ տէյու չիչէտէքի երլանը չը-
գարլպ կէօթէրմէյէ մէճպուր օլույօրլըզ,
վէ բահաթ օլույօրլար. լաքին սօնրա կէլիպ
«Եափուսու իչէրիտէ գալմը» տէյու այնի
հալէ տիւչար օլույօրլար, եիւրէյինտէ չէօփ
վար տէյու ինսանն պիր ասէմի պիր ազ
պայլըլարպ չէօփիւ չըգարլարպ վէ բահաթ
օլուտ տէյու սէվինտի: Պու ասէմ պիր
հաֆթա սօնրա եինէ գարչըմըզա տիքիլաի
քի հալը էվիլէրինտէն փէրիչան իտի:
«Եինէ նէ՞ վար» տէյու սիւալ էյլէտիլի-
միզա՝ «Չէօփիւն փարչասը գալմը» տէյու
ճէվապ վէրաի: Հիւսթէրի իսաթալըղընա
միւպթէլա օլանլար՝ պաչը պէօյիւյօր, տէ-
րիսի գալլընլաչլար, գուլաղընտա պիր
հայլան կէզիյօր, պէյնինտէ պէօճէք կէ-
զիյօր կիպի հիսա էտիյօրլար, հաթթա պու
սօնրաքի՝ սէսինի տաիսի իչիթտիլինի իտ-
տիա էտիյօր: Պունտն աքսինի անլէրէ ի-
նանտըրմագ իմքեանսըզ օլույօր:

Հիտիյաթա թէսիր էտէն պիր ախէր
խուսու իմաւն վէ իքիգաս տըր: Պիր քիմ-
սէ նէյէ ինանըր իսէ օնու հիսա էյլէր:
Վիւճուտին պիր թարաֆընտա պիր իլլէթ
հա աղըր վար տըր տէյու ինանան քիմ-
սէլէր օրայը տինլէր վէ պէքլէր իքէն օ
աղըրլը հազիգաթէն հիսա էտէրլէր: Պու
կիպիլէրէ տօգթօրլար հէր կիւն թէսա-
տիւֆ էտէրլէր: Եագընլարտա պիր գաուըն
կէօրաիւմ քի ճիյէրինին սօլ թարաֆընտա
եարա վար տէյու ինանմը իտի, նէ գա-
տար չալըչտըզ օլմաար, գանտըրամատըզ:
Էնճամ Պէրութ վէ Իսթանպօլ տօգթօր-
լարնը տա պիրէր պիրէր կէզաի, պիր սէ-

նէ սօնրա կիւճ պէլա ինանտը քի էօյլէ
պիր չէյ հօգ տըր: Պիր սէնէտէն պէրու
քէօթրիւմ եաթագտա եաթան պիր ա-
տէմէ չաղըրլարմ, 36 եաչընտա պիրի ի-
տի, լաքին գըմըլտաննայարագ եաթըյօր
իտի. էնճամ 3 կիւնէ գատար գալըզպ
եիւրիւյէճէյինէ անը ինանտըրտըմ վէ՝ կէօյա
ամէլիյաթ եափըյօր կիպի պիր գաչ եէ-
րինի պաղլալպ չըգարլգտան սօնրա տէ-
տիլիմ կիւնտէ եիւրիւյիւպ կէզմէյէ պաչ-
լատը: Պիր ազ էքմէք իչինտէն եափըրմը
հապլար, եա տտի գընա գընա սօյու իլլէ
խասթալար սաղալտըյօրլըզ, եէթէր քի
իման էթսինլէր: Ապտիւլ Համիտին պու գա-
տար գատարըղընըն վէ ճանիլիլինին սէ-
պէպի՝ քէնտինէ գատտ էտէճէքլէր տէյու
թաչըրըզ սու ի թատափվուր վէ իմանը
իտի. հէր սէօզաէ, հէր հարաքէթտէ, հէր
հափաուսաէ վէ հէր ժուրնալտա գատա
իմալէլէրի կէօրիւր վէ հիսա էտէր իտի,
վէ գօրգուսունտան հէր թարաֆը Եագար
գափուլըր իտի, իճապ էտէր իսէ պիր
ֆէրտ իչիւն պիր իւմմէթի պաթըրըր իտի:
Իսթանպօլա կիրէն պիր գօճա գալըր իչիւն
մէմուրլար մէչղուլ օլուր, թահգիգաթլար
եափըրըր իտի:

Պրանտատա պիր ասէմ վար իմիչ քի
գալնըր ճամտան եափըրմըզ տէյու ինանըր
իմիչ վէ իքի էլլէրի իլլէ գարնընը մուհա-
ֆազա էթմէյէ օղրաչըր, կէզէր իմիչ: Պիր
գատըն թանըր իմ քի քէնտինի էպէլէր
համիլէ օլտուղունա ինանտըրմըչլար. պու
իման իլլէ 9 ալ թամմ օ հալի հիսա էյլէ-
յիպ էօյլէ տախի կէօրիւնմիւլ՝ վէ թամմ
կիւնիւ կէլաիքտէ աղըրլար պաչալմըզ օ-
լուպ՝ կիճէ վագթը պէնի տօգթօր մագա-
մընտա չաղըրտըլար: Ումումէն վագը համլ
էտէճէք վաղիյէթ, չիչկինիկ վէ աղըրլար
մէրգումէտէ մէվճուտ իտի. լաքին պիր
գաչ տագիգէ մուպէնէտէն սօնրա էօյլէ
պիր չէյ օլմատըղընըր խապէր վէրիպ սա-
վըչտըմ: Տօգուզ ալըզ էմէք պօչա կիթմիչ

Խառն : Պատերազանս ուր վար տեյու ինանան
դատունար օնու հիսս էթմէք շէօյլէ տուր-
տուն հաթթա պու իթիգատլէ պիր ուր
տախի փէյտա էտիյորլար : Նէ^օ հաճէթ,
էօլէճէյիմ տեյու գալիէն ինանըպ էօլէն-
լէր տախի օլմուշ տըր : Խառն մահ-
քիւմ ճանինին պիրինէ , գօլ տամարըն-
տան գանընը ազըտարադ էօլտիւրէճէքլէ-
րինի ինանորարլար , վէ կէօլէրինի գա-
փատըպ գօլունու եալանտան եարալայա-
րադ պիր մուսուգտան եէրէ պիր գապ
իշինէ սու ազըթմազա պաշլատըլար : Սու
ազարգճա ճանի՝ գանը ազըյօր գանն է-
տիյօր իաի , էնճամ իշթէ պիթտի , էօլիւ-
յօր , էօլտիւ , տէտիլէրինտէ ճանի վէֆաթ
էյլէմիշ տիր : Իման էյլէ վէ հիսս էտէրսին :

Հիսսիյաթա թէէսիր էտէն պիր հալ
տախի րագլիս վէ իշթիրաւ տըր , եանի
տիւնլէրի կէօրմէք տիր : Պիր տուէմին
էանէտիյինի կէօր՝ սէնտէ էանէրսին , քիլի-
սէտէ պիր աուէմ էօքսիւրսին հէփսի
էօքսիւրիւր , պիր գաշ աուէմ ալլատըն՝ սէն
տախի հիշ պիլմէտիյին հալտէ ազըտարըն ,
կիւլէնլէր արատընա կիթ , կիւլէրսին ,
մէսրուր օլուրսըն : Պիր ազիմ իզտիհամը
իաթէտիյին հօլտա հէյէճանա կէթիւրէ
պիլիսին , եէթէր քի հիսսիյաթա թէէ-
սիր էտէճէք հարաքէթ , սէօլ եա նիւմա-
յիշտէ պուլունասըն վէ օնա իճապէթ է-
տէճէք 5—10 քիշի պուլունասըն : պաղիսի
թէզ թագըպ էտէր : Իշթէ պու սէպէպ-
տէն տիր քի ինտանլար սիւրիւ սիւրիւ հիս-
սիյաթ ազընթընա գալիլըպ խայրա
վէ շէրէ , իթիտալ վէ իֆրաթա պազ-
մայըպ՝ պիր թարաֆա սօղրու կիտիյօրլար :
Պու սէպէպտէն տիր քի պիր չօգ նամուս-
լու վէ վիճտան սահիպի ինտանլար հէմ-
ճինալէրինի փարէլէյէն ճանիլէր քէփիլիյօր-
լար : Տօգուզ եաշընտա չօճուգլար էյլէրինտէ
գանըլ պրչադլար իլէ գօլույօրլար , պաշգա
վագթլարտա էտէպի իլէ կէզէնլէր , ըրզ
նամուս տէնիլէն շէյի հայլանլար գատար

պիլէ իթիպարա ալմայօրլար : Իլանը մէշ-
րութիյէթտէ իշիտիլէն՝ «Եաշմըն հիւր-
լիյէթ , միւսափաթ» սէտալարընն փէք
չօղու պաշգա պիր շէյ օլմայըպ իշթիրաքը
հիսս կիւրիւթիւլէրի իտիլէր , նիթէքիւմ օ
այնի սէտալար վալի վէ գօմանտանըն էմ-
րիյլէ Ատանտա հիւրլիյէթ քէմէրի հէտմ
օլունուր իքէն «Եաշմըն իսթիպատ» սէ-
տալարընա թէհալվիլ էյլէտի :

Հիսսիյաթա թէէսիր էտէն պիր շէյ տէ
իրաճէթ վէ գաւրաւ տըր : Ինտան նասըլ
իրատէթ էյլէր իսէ էօյլէ հիսս էտէր , պիր
սէրլէյի պօղաղլամալա ճէսարէթի օլմայան
նիշէ ճէրլահլար իրատէթ սայէսինտէ ին-
տանլարա պըչադ աթըյօրլար , հաթթա
քէնտի էվաալարընը քէսէպիլիյօրլար : Ու-
մու մուամէլէսինտէ լէթաֆէթ վէ մէր-
համէթին ճիւմ ի միւճէտէմի օլան տա-
քէրլէր՝ պիր էմի իլէ օն պինլէրի գան
սէյլէրինէ զարգ էտիյօրլար : Ամիրալ Թօկօ
կիպի մէտէնի , լաթիֆ պիր զաթ Յուշիմա
կէճէսինտէ զըրհլըպ իւզէրինտէն տուրուպ
վէրտիյի հէր պիր էմրտէ քիւմ պիլիւր , գաճ
պինլէրին գանընա գատտ էտիյօր իտի :
Պէն ինանըլում քի , հաթթա հիշ պիր ինտա-
նըն սընըրլարընն թէհամմիւլ էտէմէյէճէյի
վահշէթլէրի իճրա էտէն չօգլար եանըլ
սօղրու վէրմիշ օլտուգլարը գարարլարըն
սէվիլիլէ էյլէրինի գանա պէլլէրէ : Ին-
տանլարըն օն պինլէրինին ահ ու էնին վէ
ամանլարընը տինլէմէյէն վէ շէհրի աթէշէ
վէրէն զալիմլէր պիր քէօփէյին աթէշտէ
եանմասընա տայանամայըպ անը թախիսէ
չալըշալար : չիւնքի սօնրաքինտէ գարար Եօգ
Խառն : Էվլէթ Կիլիկիանըն ֆէրեատլարընա
գուլադ վէ խորապալարընա կէօլ գափան-
տըղընն սէպէպի , Կիլիկիա իշիւն վէրիւ-
միշ օլան գարար իտի : Եօգտա պունա հիշ
քիմսէ թէհամմիւլ էտէմէզ , վէ պիւթիւն
էհլ ի վաթան եէքտիլ եէքէպան պաղը-
րըլար իտի : Պիւթիւն էօմրլէրինտէ պի-
րատէր կիպի կէօրիւշէնլէր՝ օ կիւնտէ թաշ

Երևեալի քէսիլտիւն , վէ պիւթիւն Էօմիւ-
լէրինտէ անըն Էքմէյի իլէ փէրվէրաէ օ-
լունմըլ օլան խըղմէթճիլէր՝ վէլի նիմէթ-
լէրինի պօղաղլայա պիւրտիւն , չիւնքի գա-
րաւր վէրիլիլիլ խաի , վէ հիսաիյաթ աւա
թապի օլտու :

ՍԻԻՊԵԱՆԸՆ ՄԻԻԹԱԼԷԱՍԸ

ԵՂԻԱ ԷՖ. Ս. ՊԷՀԵՍՆԻԷԱՆ, ՄԱՐԱՇ

Ժանժագ Բուսօ տէմիլ տիր քի ,
«Ֆեաճքի հաքիմ պիր զաթ՝ սիւպեանը
թէտղիգ Էթմէքիք ֆէննի հազգընտա
պիր պահա եաղա իաի . պու՝ Էլտէ Էթ-
մէսինի տէյէր Էն մուհիմմ պիր ֆէնն տիր :
Լաքին հալը հազըրտա վալիտէյն վէ մուալ-
լիմէր անըն մէպատիսինի պիլէ պիլմէյօր-
լար :» Ֆրանսըլ Էսիպին 1½ աւր Էվվէլ-
քի իչպու իֆատէսի պիլգիմ իչիւն հա-
լա Էսէֆ օլունաճագ սուրէթտէ սահիհ
տիր : Սիւպեանըն նէչվ ու նէմա պուլ-
մասը իչիւն օլանճա տիգգաթ ու իհ-
թիմամը սարֆ Էտէր իքէն՝ միւսթագպէ-
լին իւմիտի օլան սիւպեան իհմալ Էսի-
լիյօր , եա տա օլտում օլաուլյա սուրէթտէ
պէյիւսիւլիյօր : Պու աճըլը վազընըն
սէպէպի գըսմէն գայտսըղըղ վէ գըսմէն
պիլկիսիլիք տիր :

Իչլէ սիւպեան հազգընտա ճարի օ-
լան պու ճէհալէթի տէֆ իչիւն՝ միլէլ ի
ղարպիյէ արասընտա կէչէն սուրըն օրթա-
լարընտան իթիպարէն պիր թագըմ մուն-
թաղամ վէ զայրի մունթաղամ , լաքին
փէք ճիտաի վէ ումուսի ճէհալէր սարֆ
Էսիլմիլ վէ Էսիլմէքտէ տիր : Չօճուղուն
պիլինմէսի լաղըմ օլան հէր պիր հալ վէ
խասսէսի այրըճա տաղիգ թէֆթիլ վէ
թէհարրի մատտէսի օլմուլ տըր :

Սիւպեանը միւթալէա Էթմէնին ամէլինէ-
թիճէլէրինաէն պաղըլարընը գըսաճա զիքը
Էտէլիմ :

Էվվէյա՝ Չօճուղուն ճէսէսի ճէսաւընը
Էլէ ալայըմ : Իճրա Էսիլէն թէֆթիլէր կէօս-

թէրմիլ տիր քի , չօճուղուն տօղտուղու
կիւնաէն քէմալա Էրտիլի վաղթա գատար
ճէսէտճէ պէյիւմէսի պէրգարար վէ մուն-
թաղամ օլմայըպ՝ պաղը սիննլէրտէ եա
մէվսիլմէրտէ պէյիւմէք չափուգ , պաղը-
լարընտա իսէ աղըր եա պիւսպիւթիւն
տուրղուն օլույօր : Հէմ աէ պօյճա ուղամագ
ֆարղը պիր վաղթա , Էնիլէչիպ աղըր-
լաչմագ իսէ ֆարղը պիր վաղթա օլույօր :
Անլալըլաղընա կէօրէ՝ օղանլար իւլ պէլլի
նէմա միւտտէթիւնաէն կէչիյօրլար , 6—7
սիննլէրինտէ վասաթ տէրէճէտէ , 1—13տէ
աղըրճա , 14—16տա փէք չափուգ պէօ-
յիւմէքտէ օլույօրլար . 8տէ վէ 17տէ իսէ
պէյիւմէք սայքի տուրույօր : (Պու վէրիլէն
վասաթ հիսապ սըր :) Պիր միւթէֆէննին
պուլմուլ տըր քի , չօճուղար Նոյեմբերին
սօնընտան Մարտտէք փէք ճիւղիւ պէօ-
յիւյօրլար : Մարտտան Օգոստոստէք ու-
ղայօրլար , ամմա աղըրլաչմայօրլար . Օ-
գոստոստան Նոյեմբերէտէք չօգճա աղըր-
լաչըպ ճիւղի տէ ուղայօրլար : Պու մու-
լիւմսթըն ամէլի նէթիճէլէրինէ կէլինաիք-
տէ , պօյուն ուղատըղը սէնէլէր եա մէվ-
սիմէր չօճուղըն խասթալըլա Էն զիյատէ
միւսթէլա պուլունտուղու զէմանլար օլ-
մաղլէ , սըհէթինէ փէք զիյատէ իհթի-
մամ Էսիլմէլի : Թէքըրար , ճէսէտճէ պէօ-
յիւմէք վաղթը Էքսէրիյա աղըճա տուր-
ղունըգ վէմանը օլտուղունտան պէյլէսի
զէմանլարտա տէրալէրին տահա գօլայ վէ
ճալիպ Էսիլմէսի , վէ սըգը միւթէլտա
թալէպ Էտէն տէրալէրին ճէսէսի նէմանըն
տուրղուն օլտուղու սէնէլէրէ գօնուլմասը
թավսիյէ Էսիլմիլ տիր :

Սա ճիւղ. Աղալէքիլէրիի իսարէսի եախօս
մուհարրիլ գուվիք : Պու տաիլէտէ Է-
տիլէն թէֆթիլէրին վէրտիլի նէթիճէլէր-
տէն պիր գաչը չունլար տըր : Չօճուղար
Էն Էվվէլ իրի աղալէթիլին իսթիմալ օ-
լունտուղու հարէթթիլի Էյրէնիլէր .
մէսէլա Էիւրիւմէք , սըլրամագ , թալաթ-

մադ , վաւրուշմագ : Նազիւք վէ միւրեքքէպ հարաքէթլէրի չօճուղլար կիւճլիւքլէ եա-
վարլար : մէսէլա եաղմագ , տիքիչ , րէսմ ,
վէ զայրի , չիւնքի պու սօնրաքիլէր իչիւն
լաղըմ օլան առապի վէ աղալի թէնասիւպ
վէ իտարէյէ չօճուղ հալա մայիք տէյիլ
տիր : Իհթիմալ քի հարաքէթին հէր պիր
ճինսի իչիւն էն միւնասիպ պիր սինն վար
վար տըր , քի անսէս արհհէթէ գիյան կէլ-
մէք գօրգուսու օլմայարագ վէ մուվաֆ-
ֆագիյէթլէ տասպէլէր վէ աղալէթլէր օլ
հարաքէթի եափմաղա թէրպիյէ օլունա-
պիլիլէր : Սիւպեան միւթալէասընն մու-
հիմմ մէսէլէլէրինտէն պիրի պու միւնա-
սիպ չաղլարը պուլմագ տըր : Մէսէլա իա-
տիա օլունտյօր քի , կիւզէլ եաղը էօյրէն-
մէք իչիւն էն միւնասիպ սինն 12—13
եաշը տըր :

Ախէր պիր խուսուս առապէ վէ աղա-
լէթլէրին թէրպիյէսինն զիհնէ թէսիրի
տիր . Ժիմնասթիգ , էլ հիւնէրլէրի վէ թօփ ,
Վուրպօյ . յօնքէնիս կիպի մէհարէթ թա-
լէպ էտէն ճէսէտ օյունլարը ֆիքրի քէս-
քինյէթմէյէ տախի եարտըմ էտիյօրլար :

Սալիսէն . Թիքի եօրդուլլըգ : Պաղըլարըն
գըլյաւընճա պիր չօգ իլլէթլէրին անասը եօր-
դունլըգ տըր : Մէքթէպ իչլէրինն քէսրէ-
թի սէպէպինտէն պէյն վէ առապէլէր իւ-
զէրինէ կէլէն տէվամի թաղելիգ վիւճուտըն
սալթ սաատէթինի տէյիլ , պէօյիւմէսինի
տախի մահվ էտիյօր , վէ մէքթէպ չօ-
ճուղլարընտա (1) մուվաղգաթ րէնկ քէօր-
լիյիւ , (2) աաի շէյլէրի խաթըրա կէթի-
րէմէմէք , (3) տէրհալ ճէվապ վէրէմէմէք ,
վէ (4) ֆէնա մանթըգ , տէրպէրտէ հիլէ
վէ սաիր աղլի ֆէոսա հասըլ էտիյօր : Պու
խուսուսը մուալլիմէրէ վէ շակիրալէրէ իլիրա-
տաճագ տէրէճէտէ իչ եիւքլէտէն մէքթէպ
հէյէթի իտարէլէրինն միւթալէասընա
հէվալէ էտէրիլ :

Բապիէն . Հաւվաւը խաւիսէ : (1) Կէօգ :
Մուալլիմ սիյան թախթա իւզէրինէ օտա-

նըն էօթէ ուճունտան օգունապիլէճէք ի-
րիլիքտէ հարփլարլէ իպարէլէր եաղըպ ,
պունլարը օգույամայանլարը (կարճասէս-
լէրի) անլայապիլիր : Կէօղլիւք իսթիմալընա
պէլքի կէօղիւ զաիֆ շակիրտի եա վալի-
տէյնինի իգնա էտէմէզսին , (նասըլ քի
թէճրիպէմիլ իլէ պիլիլիլ) լաքին պարի
օ շակիրտի րաղամ , հիսապ վէ ճօղրու-
ֆիա կիպի տէրպէրտէ գարա թախթայա
եա խարիթայա եաղըն , վէ մէշգ սալօ-
նընտա ըշըղը պիր եէրէ օթուրաապիլիր-
սին : Պիլիլիլ քի , մէքթէպ իչլէրի արթ-
տըգճա կէօղ րահաթսըղըլարը տախի ար-
թըյօր . սէպէպի իսէ կէճէնին կէճ սաաթ-
լարընտա ֆէնա պիր սուրէթտէ կէօղիւ եօր-
մագ տըր : Իմնիվալիտէյնին վէ մուալլիմէրին
կէօղլէրի տահա թաղէ վէ պօղուլմաղա
միւպթէլա օլան չօճուղլարը կէճէ մէշգինտէն
սագընտըրըպ , կիւնաիւզիւ խուսուսա սա-
պահ սաաթլարընը՝ մէշգէ վաղֆ էթմէյէ
թէշվիլ էթմէլէրի սրղուլը տըր : Եա՛ղըգ
քի մէքթէպլէրիմիլտէ սապահլարը՝ պա-
խուսուս պահար միւտտէթինին թաթլը
սապահլարընը՝ տէրա մէշգինէ տէյիլ , ան-
ճագ օյունա վէ շամաթայա վէրմէք տաէթ
օլմուշ տըր :

(2) Գուշագ : Զօճուղլարըն նիչէսինտէ
իլիթմէքիլէ օլ գատար գուսուրըլ օլտյօր
քի , չիֆահի թալիմ չօգ տէֆա սէմէրէ-
սիլ գալըյօր , շէօյլէ քի նիչէ քէրրէ կէ-
րի սայըլան շակիրալէր անճագ գուլաղը
աղըր օլանլար տըր : Թապիի հալսա օլան
պիր գուլաղ՝ թըգըլթըր վասաթ չիտ-
տէթտէ օլան պիր ճէպ սաաթընը 6 մէթ-
րօ (8, 7 արշըն) ուղաղտան իլիտէպիլիր :
Վալիտէյն վէ մուալլիմէրին չօճուղլարըն
գալըլարընն քէսքինիլինի պու եօլ-
տա եա պունա միւմասըլ եօլարլէ
թէճրիպէ էթսինլէր : Պէօյլէճէ եա հէքիմէ
միւրաճաաթլէ գուլաղ իսլահ էտիլիր , եա
հիչ տէյիլտէ չօճուղ իլէ տահա զիյաոտէ
սապը վէ իհթիմամլէ մուամէլէ էտիլիր :

մէսէլա՝ շիֆահի տէրալէրտէ խօճա անը քէնախնէ եազըն օթուրարը :

Էքսէր շակիրալէր խուսուսա պէօյլ-
ճէքլէր՝ կէօզ իլէ տահա էյի էօյրէնիպ
էօյրէնաօրլէրինի խաթըրտա սազլայապի-
լիլլէր . լաքին պաղըլար խուսուսա քիւլիւք
չօճուղար, գուշագ իլէ տահա Գօլայ էօյ-
րէնիլլէր : Մուալլիմ էմէյինին տահա զի-
յատէ ֆախաէլի օլմասը իչիւն պաղը սատէ
թէճրիպէլլէրէ հէր պիր շակիրալին պասար
հաֆըզէսի մի՞, Եօգսա սէ՞մ հաֆըզէսի մի
գուլվէթիլ օլաղընը անլայըպ անա կէօրէ
մուսամէլէ էթմէսի էլղէմ տիր :

(Գ) Պուրուսն . Պուրուսն բահաթսըղըզ-
լարը զաիֆ հաֆըզէ վէ տիզգաթ տաղը-
նըղըղընա պատի օլաղը անլաչըմըլ տըր .
չէօյլէ քի պուրուստա պիթէն էթլէր վէ
չիշմիշ տիլիճէք պէյլլէրի տէֆ էտիլաի-
յինտէ պէյնին բահաթլանմասը , վէ թէ-
լէֆֆիւզիւն գօլայլաչմասըլլէ պիր չօգ
զաիֆ ֆիքրիլ զանն օլունան չօճուղար
պէօյլիւք ազլի գուլվէթ կէօսթէրմէսի օլմուշ
տըր : Պուրուստան թէնէֆֆիւս՝ ճէսէտի վէ
ազլի գուլվէթ իչիւն փէք մուհիմմ տիր .
Իմտի վալիտէյն վէ մուալլիմէր ատի պիր
թէֆթիլլէ չօճուղըն պուրնուստան թէնէֆ-
ֆիւս էտիպ էթմէտիլլինի անլայապիլիլլէր ,
վէ պարի գափանըղըղըն մուվազգաթ սէ-
պէպինի տէֆ էթտիրէպիլլիլլէր :

Խաւիսէն . Չօճուղուսն պիլիսիյի շէյյէր :
Պիր չօգ թէճրիպէլլէր կէօսթէրմիշ տիր քի ,
մէքթէպ էօմիլիւնն պիտայէթինտէ չօ-
ճուղարըն՝ թալիմէ էսաս օլապիլլէճէք մա-
լիւմաթա մալիք օլտուղարընը ֆարզ էթ-
մէք եանըլլ , վէ իպթիտաի թալիմ իլմ
իւշ Եշեա վէ Թապիաթ մէշգի իլէ օլմա-
տըզճա սէմէրէսիզ գալըյօր : Իմտի եէնի
պիր սընֆուս եա եէնի պիր մահալտա իլէ
պաչլայան պիր մուալլիմ էմէքլէրինին պա-
տիհաւայա կիթմէմէսի իչիւն էվվէլա շա-
կիրալէրինին նէ՝ պիլաիլլէրինին տիզ-
գաթլէ թէֆթիլլէ էտիպ անլամասը թալ-

սիյէ օլունուր : Հաթթա հէր մէքթէպ
սէնէսի պիտայէթինտէ պու թէֆթիլլին
թէքըար էտիլմէսի տալի լազըմ սայըլըյօր :
Մասիսէն . Սիյրէթ միսթալաասը . Սիւպ-
հան մէշգիլինին միւթալէասընըն մուհիմմ վէ
էսասի գըամը պու տըր : Սապինին պէօյլիւ-
յիւպ ատէմ օլմասընտա նէմանըն պաշ
ուսուրը սիյրէթ թէշքիլի տիր : Մուհիթ,
պիւնեհ , հաստէլէր վէ ֆիքր անճագ պու
մագսէտէ խատըմլար տըր : Իմտի անլէրին
մէշգի վէ իպահը՝ դատէճէ չօճուղըն սիյրէ-
թինի անլամամըղա վէ անլն օտօլրու տուլէթ-
տէ թէշէքքիլիւ իչիւն Խալարմ էտէպիլ-
մէմիզէ օլան ալազասընճա մուհիմմ տիր :
Պու սըրատա չօճուղըն շախսիյէթի , ֆէր-
տիյէթի էհէմմ տիր : Իմտի անըն պիր
ֆէրտ հալընտա մէյլ վէ միզաճլարը , գուլ-
վէթ վէ մէզիյէթլէրի , զաաֆ վէ գու-
սուրլարը , ախլադի գանըլ վէ մէզհէպի
թէսապիլուրաթը հէր պիր մուալլիմին սապը
ու իհթիմամ իլէ տաղիզ վէ նաղիք թէ-
թէհարրի վէ միւթալաա իլէ էօյրէնմէսի
կէրէք օլան խուսուսաթտան տըր : Պու
ճիհէթտէ զիյատէ նուր ալմագ իչիւն մուալ-
լիմին չօճուղըն ֆամիլէասը իլէ սամիմի վէ
մախֆի մուտրէֆէ , վէ միւքեաթէպէտէ
պուլունմասը , վէ չօճուգ էվվէլճէ ախէր խօ-
ճալար եանընտա պուլունմըլ իսէ՝ անլէրին
թէսապիլուրալընը էօյրէնմէսի էլղէմ տիր :
Քէզալիք պիր մէքթէպտէ պիրտէն զիյա-
տէ մուալլիմէր վար իսէ՝ Եէքաիկէրինին
խայըլը մագսէտլէրինէ մանի օլմամագ իչիւն
միւնասիպ օլուր քի՝ այտա եա իքի այտա
պիր քէրրէ անլէր պիր ալայա կէլիպ հէր
պիր չօճուգ հազըղնտա թէսապիլուրալը-
նը մուգայէտէ էթսինլէր , վէ չօճուգտա
հանկը խաթթլարճա թէրագըլ եա թէ-
տէննի վուգու պուլմուշ իտիլլինի անլա-
սընլար :

ՇԱՐ ՎԷ ԶԻՎԱՐԲՆՏԱ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ

ՎԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ Ա. ԹՕՓԱԼԵԱՆ (ԱՅՆԹԱՊ)

Շար. — Պուրասը 120 էվլի պիր քէօյ օլուպ արալարընտա հիչ պիր Իսլամ եօգ : Փրօթէսթան ճէմաթ 400 նուֆուզ դա. տար վէ քիլիսէ ազալարը 100 գատար արը . Լուսաւորչականլար տախի Փրօթէսթանլար դատար արը, լաքին Փրօթէսթանլարըն իքի մէքթէպի վար իքէն՝ Լուսաւորչականլարըն հիչ եօգ արը : Իքի ճէմատթըն ալագասը փէք տօթանէ օլտուղունտան Փրօթէսթան մէքթէպլէրի պիւթիւն քէօյէ խըւմէթ էսիյօր . արատա պիր՝ պու իքի ճէմատթլար պիրլիքտէ իպատէթ էտէրլէր , վէ Բահաւնայ վաըզ իլէ թէրէննիւմ էտէր : Իքի սէնէ էվլէլ Փրօթէսթան քիլիսէ եանմըլ օլտուղունտան էլան պիր քիլիսէյէ մալիք տէյիլլէր իսէ տէ , ինչասը իչիւն եագընտա ֆէրման ալընմըլ արը . կիւնլիւք պէս փարայա գալմըլ արը : Սոն գըլթալտա քէօյիւն նըսֆը եանմըլ վէ եաղմա էսիլմիլ օլտուղունտան ճէմաթ սոն տէրէճէտէ ֆագիր վէ փէրիչան իսէ տէ , եինէ տէ քիլիսէ պինտարնա էմէք վէ քէրէսթէ տուրէթինտէ 50 լիր . թէտիյէ էթմէյէ վատ էթմիլ տիրլէր : Ճէմաթ աւրասընտա միւթէալլէմ ֆէրտլէր փէք ալ իսէ տէ , բուհանի հայաթա մալիք էփէյի քիմսէլէր պուլընտուղունտան, քիլիսէնին միւթադպէլի իւմիտի տիր . պունլարըն վաիզի տէ գըլթալտա թէլէֆ օլտու իսէ տէ , պու սէնէ եէնի պիր վաիզէ (Կարապետ էֆ. Գըսաճըզեան) մալիք օլտուլար :

Թաշնը, Գարաֆէօյ, վէ Տիֆմէ, նամ քէօյլէրտէն հէր պիրի 50—60 էվլի քէօյլէր օլուպ՝ իւքի պիւսպիւթիւն Բում, իւքինճիսի Իսլամ իլէ Խրիսթիյան գարըլըզ , իւչիւնճիւսիւ իլէ սըրֆ էրմէնի քէօյիւ տիր : Պունլարըն հէր պիրինտէ 8—10—12 ֆամիլեա Փրօթէսթան վար : Թաշնտա իչին միւթադպէլի իւմիտի տէյիլ իսէ տէ ,

տիկէր իքի քէօյլէրտէ պու սէնէ օլտուղուն կիպի հէմ վաիզ , հէմ պայպըլ ղօմըն հէմ տէ վարժունի տէվամ էտէրտէ իչին իլէրի կիտէճէյինէ չիւպհէ եօգ արը :

Կիւրիւմզէ տախի 110 խանէլի պիր Բում քէօյիւ օլուպ՝ 20—25 էվլի Փրօթէսթան տըր : Հէմ բուհանիճէ հէմ ճիւմանիճէ չօգ փէրիչան պիր քէօյ տիր : Եէրլէրի տաղի օլտուղունտան թարլալարը վէ պուղտայլարը ալ օլուր : Պու սէնէ օլտուղուն կիպի, պիր եօլ իլէ պաղ մահտուլարը տա գազայա օղրարսա չօճուղլարա տա վաճ , պէօյիւքլէրէ տէ վաճ , չիւնքի շէհրիլէրին խայալ էտէմէտիյի միւղայիգալար մէյտանա կէլիր : 0 գատար ֆագիր տիրլէր քի, պիւթիւն սէնէտէ անճագ 5—6 լիրա բուհանի վէրկի վէրէպիլիյօրլար , ծնուն իւչիւն նիզամըլ վէ տէվամըլ վաիզլէրի փէք ալ տէֆա պուլունմուլ արը , տիկէր վագըլթարտա պաղէն եաղ թաթիլի միւնասիպէթի իլէ կէճտէրիլէն Գօլէճ եա Իլմի Իլահի թալէպէլէրի իլէ, եա տա պիւթիւն հաֆթա թարլասընտա եա պաղընտա իլէլմէյէ մէճպուր օլան Սափա խօճա նամ պիր պիրատէրին եէտի իլէ իտարէ օլունուրլար, լաքին պէօյլէ տէվամըլ պիր իտարէ իլէ իլ եէթէր գատար իլէրի կիթմէյէճէյինտէն նիզամի վէ տէվամի պիր վաիզ էլտէ էթմէյէ գարար վէրմիլլէր տիր . պունա խըզմէթ էթմէք իւզրէ ճէմաթ պիր պաղ մէյտանա կէթիլիյօրլաքին կէրէք միսիճնէրլէրտէն վէ կէրէք պաղտան մէմուլ օլունան մէնֆաաթ իլէ քիւմֆի օլմատըլընտան պաղը խայրիսահ տօթլարըն վէ հէյէթլէրին իլթիրաք վէ մուսպէնէթիւնէ միւհթաճ տըրլար : Այնթապտա պու թէքրիֆիմի գապուլ էտէն վար, աճէպա եագընտան եա ուզագտան էրմէնիլէրտէն եա Բում պիրատէրլէրտէն Կիւրիւմզէյէ եարտըմ էթմէք իսթէյէն պուլունմա՞լ մը :

Եէրէպագան տախի Շար պէօյիւքիւ-

յիւնտէ պիր քէօյ իսէ տէ, ալադաւր չօգ-
ճա Սիս վէ Առանա իլէ օլաուզունտան
թէմիլիք վէ սաիր խուսուլարաւ ճար.
տան զիյաւտէ շէհրվարի տիրէր, վէ 5—10
տիւքքեանը պիր տէ չարչուլարը վար :
Փրօթէսթան ճէմաւթը 280 նուֆուստան
վէ 80 քիլիսէ ազաւնտան իպարէթ օլուպ
իքի տէ մէքթէպլէրի վար ալը : Պուրատա
30—40 սէնէտէն պէրու Ինճիլ վազ օ-
լունտուզունտան վէ էփէյի մուզթէտիր
իշճիլէր պուլունտուզունտան վէ քիլիսէյի
քէնտի գալպիտէ թաշլյան Սէֆէրեան
Ֆամիլեաւր ըէսմի պիր իշճի պուլունմա-
տըլնտա քիլիսէյէ ճիտտէն խըսմէթ էթ-
տիլինտէն, պու քիլիսէնին մանէվի գուվ-
վէթի նիսպէթէն տիկէր գարիյէ քիլիսէ-
լէրինինքիտէն զիյաւտէ տիր : Կէրէք գա-
տընլար արատընտա վէ կէրէք կէնճէր ա-
րատընտա պուլունտան բուհանի ճէմիլէթլէ-
րի իշլէք վէ Ֆաիսէլի կէօրտիւմ : Պու սէնէ
ըէսմի պիր վաիլլէրի օլմատըլընտան՝ օղ-
լան մէքթէպլինին մուալլիմի հէմ մէքթէ-
պէ հէմ տէ քիլիսէ խըսմէթլէրինէ պա-
գըյօր իսէ տէ, պու « Պիր էլտէ իքի գար-
փուլ թութմադ » կիպի օլաուզունտան՝ իշ
թապիի զարար կէօրիւյօր :

Փէիէ. 150 էվլի պիր քէօյ իսէ տէ, միւ-
նասէպէթ իլթիլաւրնտան երնէ տէ գայ-
մադամլըզ մէրքէզի տիր : 20 խանէ գատար
Փրօթէսթան վար իսէ տէ, իքի մէքթէպլէրի
վար, չիւնքի Լուսաւորչական պիրատէրէրին
միւնաւիպ մէքթէպլէրի օլմատըլընտան չօ-
ճուգլարընըն չօղու պիլիմ մէքթէպէ կէլիր .
վէ օ եօլ իլէ տէ բուհանի թէհտիր գապուլ
էտէրլէր : 5—10 սէնէտէն պէրու արալա-
րընտա իշլէյէն վաիլլէրի զըթալտա շէհիտէն
վէֆաթ էյլէտի իսէ տէ, ապէն Փէքէլի վէ
թապուս գօլէճի թալէպլէրինտէն օլան պիր
կէնճ տէրհալ իշլէ սահիպ օլարադ հէմ մին-
պէրտէ հէմ տէ մէքթէպտէ զայրէթլէ չա-
լըշմադտա, հաթթա միւթէվէֆֆա վաիլլին
ինչատընա թէշէպլիւս էթտիլի եէնի պիր

քիլիսէյէտէ պինա էթտիրմիշ տիր : Ճէմաւթ
տախի իշին թէրադգըրը իշին էլինտէն
կէլէնի տիրիլ էթմէյօր :

Բոււյուլ նամ քէօյտէ ըէմէն Փրօթէս-
թան եօգ իսէ տէ, պիր մուալլիմ վատը-
թատըյա հէմ կիւզէլ պիր մէքթէպ աշըլ-
մըշ հէմ տէ Կիրակիլէրի Ինճիլ անլաշըրը
լիսանտա վազ էտիլիյօր :

Ապէն Հաճընը օլուպ՝ 8 սէնէ Ամէրիգա-
տա գալարըգտան սօնրա, պու սթատիօնա
միսիօնէր հալընտա կէօնտէրիլէն Վեր. Սար-
գիս էֆ. Ալպարեանըն եադընլարտա Հաճը-
նա միւվատէլէթի իշին սէվինտիլիմիլ կիպի.
պու քիւչիւք ճէմաւթլարա մուճիպի պէ-
րէքէթ օլմատընը տա թէմէննի էտէրիլ :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՐՈՒՀԸՆ ՆԷՇՎ ՈՒ ՆԷՍԱ ԳԱԻՏԷՍԻ

ՏՕԳ. ՀԻԼԻՍ

1.

Բուհըն նէշվ ու նէմա պուլմատընըն գա-
վաիտի նէ՞ տիր :

Պու գաիտէլէր մաֆէվզ էթ թապիա
եախօտ թապիլաթա մուխալիֆ օլան շէյլէր
օլմայըպ, անճուգ պիր չօճուլուն պիլէ ան-
լայաճաղը տէրէճէտէ սաֆի վէ թապիլ օ-
լան շէյլէր տիր : Պու գալաիտին պիրինճի-
տի քաաւմ գախսէսի տիր, պունը հէր
եէրտէ կէօրիւյօրըլ : Նաշայան հէր շէյլին
թաամա իշթիյաճը վար տըր . նէպաթա-
թըն թաամը մատէնի մատտէլէր տիր .
նէպաթաթ քէնտիսի էտնա հայվանաթա
թաամ օլուր՝ վէ էտնա հայվանաթա իսէ
եիւքէք նէվտէն հայվանաթա եէմ օլուր-
լար : Սուտա եիւզէն, հալաւտա ուշան, վէ
գարատա տօլաշան եիւքէք նէվտէն հայ-
վանլար իսէ ինտանըն թաամը տըրլար :
Պիր նօգթա ի նազարտան վալիտէյն
քէնտի էվաւտընըն թաամը տըրլար, մուալ-

լիմին հիքմէթի շտիրաինէ, քիթապտաքի պուլունան հագգիգաթ իսէ հէփ գարի- յունա զըտա վէրերէն, վէ հուգուգ մուալ- լիմինին էֆքեար վէ քէլամը կէնճ միւտա- վիմէրին ֆիքրինի պէսլէմէքաէ օլուր : Պէօյլէ տախի Բրիստոս ճանըն թաամը վէ զըտաար տըր, հայաթըն գանունու վէ տ- տէմին մէվճուտիյէթինին զարուրի շարթը պու տըր : Պու էճլաէն թաամ վէ եէվմի թէղատտի օլմագսըզ պէօյիւմէք գապիլ տէյիլ տիր : Սաիր խուսուսաթ տյնի օլ- տուզու հալաէ ինսանըն գուվվէթի՝ անըն ֆաալիյաթաա սարֆ էթմէք իւզրէ ալըպ տա գանա թահվիլ էյլէտիյի մուզատտի թաամըն միգտարը իլէ միւթէնտարպ տըր : ֆագաթ պիգի պու թաամ իլէ պէսլէմէք իչիւն Ալլահ սէմասան քէնտի մէլէքլէրինի իրալ էթմէյէճէք տիր : օ հաստը եէ- թիշտիրմէսիլլէ գուչար իչիւն զախրէ թէտարիք էտէր, լաքին գուչար քէնտի գարնլարընը սոյուրմագ իչիւն սապահլայըն էրքէն գալըպ թաամ պուլմագ իւզրէ տօլաշմալը տըրլար : Պիայնիհի Ալլահ պուզ- տայը վէրիր, լաքին ինսան քէնտիսի անը իւլլատիւպ էքմէք եափմալը տըր : հագի- գաթը արայըպ պուլմագ տախի սէնին վազիֆէն տիր : իմաի օգու, պու հայաթ քէլամընը տախիմա վէ տիգ գաթլէ միւթալէա էյլէ, անտէ պիլճիւմէ քիթապլարտա միւնտէրիճ օլան հիքմէթին խիւլասասընը պուլաճագսըն, անտէ էհլի սիյասէթին, շաիրէրին, փէյլամպէրլէրին, թիւճճար վէ մէլիքլէրին, խըսմէթքեար, րէսուլ վէ գահ- րէմանլարըն թէրճէմէ ի հալլարընը պուլա- ճագսըն : Օ սանա էօմրիւն հէր պիր ահվա- լընա մուվաֆըզ կէլէսիլլէն ատէմ րէսմիլ- րի թագտիմ էտէր : թէճրիպէյէ տիւշար օլուպ տա եա մաղլուպ վէ օ սէպէպտէն էլէմ ու իղթիրապա աիւշար օլմուշ, եա սալահա եաիրըշպ գալիպ վէ անըն նէթի- ճէսիւնտէ մէսուտ օլմուշ օլանլարը սանա իրաէ էտէրէք, պիր թարաֆտան սէնի սու-

գընտըրը վէ տիկէր թարաֆտան սանա իւմիտ վէ զալէպէ իհսան էտէր : Բիթապը մուգատտէստէ էզպէր էթմէնի տէյէն ա- գալի գըրդ պապ վար տըր : Բէզալիք քի- լիսէլէրաէ սէվիլիլ վէ տախիմա գուլլանը- մագտա օլան պազը իլահիլէր վար տըր քի ին- սան իլք ֆուրսաթ իլէ անլէրի քէնտինին զիհն խաղինէսինէ էպէտէն ունութմամագ իւզրէ տէրճ էթմէլի տիր :

Լաքին սաիր քիթապլար տախի օգու- յարագ պաշգա թաամ տախի պուլմագ լազըմ տըր : պիր Խրիսթիյան հէր թա- րաֆը պէօյիւյէն պիր զաթ օլուպ պիլճիւմէ սէնալիաէն լէզզէթ ալմալը տըր : զիրա հիւն Ալլահըն խալգ էթտիյի պիր շէյ տիր : Պիլճիւմէ իւլում վէ խիթապէթի թահսիլ էթմէլի տիր, զիրա հէր հագի- գաթըն էսասը Ալլահ տըր : Չարշու պազար ալէմինին ինսանը մէֆթուն էաիճի քեաֆ- ֆէ ի մէսէլէրինէ միւմին իշթիրաք էթմէլի տիր : Պամիլեա, հիւքիւմէթ եա իլմ ա- լէմինտէ, թապիլաթտա, շագա վէ թու- հաֆ, պէլաղաթ վէ ֆինունը զարիֆէ տաիրէլէրինտէ միւմինին հիսսէսի օլմալը տըր, զիրա անլէրին քեաֆֆէսի պիլլիմ տիր, մատէմ քի հէր շէյ Բրիստոսըն տըր վէ Բրիստոս Ալլահըն տըր : Պինաէն ալէյ- սագլի տաիրէտէ ուֆուգումուզ մահտուտ օլմալը տէյիլ տիր : Տար ֆիքրիլիլք վէ ճէհալէթի թէրք էաիպ եէքտիկէրիմիլին էֆքեարը շախսիյէսինէ տօղրու միւսաատէ- քեար օլմալըիլ : Պիքրլէրիմիլք իւմիտ վէ մուհապէթ րուհու նէֆիս օլունմալը տըր, վէ իպն Ուլլահ Յիսուս Բրիստոսըն հագիլի եէմէք օլուուզունը՝ վէ Անըն թէէսիրի սէ- մատան մանանա միսիլլու նաղիլ օլուր ի- տիլինի պիլէրէք հէր եէրտէ ճանըմըզ ի- չիւն թաամ արամալըյըլ :

(Մապասք վար)

ընդհանուր պիր մեմորիայէթ պուլմուշ: Պու իշտէ էօյլէ մէհարէթ կէօթէրմիշ վէ եէ- նի շէյլէր իճառէ էթմիշ քի քէնսինէ 8,000 լիրա միւքեաֆաթ վէրմիշէր: Պու փարայը պլազ չըգմըշ վէ քէնսի պաշնա իխթի- րալար էթմէյէ պաշլամըշ:

—Թէրիզ թէյէղրաֆը իւք տիւշիւնէն վէ թէհրիպէսինի եափան Ուիլեմ փրիս իս- մինտէ պիր Ինկիլիզ իմիշ: պու փօթա տաիւրէսինտէ էլէրթիք մաքինսթի օլուպ Մարգօնիյի պու իշէ թային էթմիշ՝ վէ հէր սուհուլէթի վէրմիշ տիր:

—Ճափօնլըար եէմին էթմէք իշիւն պիր մուլմ եազըյօրլար: «Պու մուլմ սէօնսիյի կիպի ճանլմ սէօնսին» տէմէք իմիշ:

—Ամէրիգատա Մր. Պէրլին իսմինտէ 23 եաշնտա պիր Ալման վար տըր քի սէ- նաթըր շարգը եազմագ տըր: Էվլէլա շարգը շաղըրպ պիր գաշ ղուրուշ գազա- նըր իմիշ: սօնրա պիր շարգը եազըպ նօ- թասընտան 5 իրալըգ սաթմըշ: Իքինճի շարգըտան 1,200 լիրալըգ սաթմըշ, իւ- չիւնճիւ շարգըտան $1\frac{1}{2}$ միլիօն սաթմըշ, 6,000 լիրա գազանըշ: Տէօրտիւնճիւ շար- գըյը պիր գաշվէտէ եազմըշ՝ վէ օ կիւն թէրէննիւմ էաիլմիշ, «Գարըմ եազըրպ կիթտի» շարգըսը, պունտան 8,000 թանէ սաթմըմըշ: «Վալիտէմ պիր հանլմ իտի» շարգըսը 20,000 լիրա թութմըշ, պիր պաշգա մագամտան 40,000 լիրա գազան- մըշ:

—Եազը մաքինտը իլէ Մր. Կարլօտտ տաղիգէտէ 250 լուղէթ եազմըշ: Ամէրի- գալը Միս. Վուտ 267, Չարլզ Տիլլօն 283 լուղէթ եազմըշ:

—Ֆրանսա օրտուսուհտա շարապ իշիւն վէրիլէն փարա, էքմէք, սէպլէ, էթ, մէսա- ըիֆինին 3 միսի տիր: Էվլէլիլէրին իւ- չիւնէ 1,360,000 լիրա սարֆ օլույօր, շա- րապըն պիւաճէսի 3,600,000 տիր:

ՄԻԻՔԷՍՄԷԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԷՅՐԻ Բ. Ս. ԷՆՏՐԻԻԶ

6.

Չօճուղըն աթվարը ասիլ վէ նէճիպ պիր ճէնթլմէն աթվարընա պէնգէյօր իտի, վէ Անըն միւքէտտէր, այնի վագթտա շի- րին վէ միւթէազղիւմ աշվալը պիր թա- րաֆտան Լինգընըն նէքրէ թապիաթընը ույանտըրըյօր, տիկէր թարաֆտան րահիմ գալպինէ տօգուսույօր իտի: Օղլան, «Եի- նէ տէ սանա ֆարգ էթմէզ, ֆագիւր ի- սէք տէ, սէնին իւճրէթինի վէրէճէք պիր շէյ պուլտուրուշ: Նէլինին պիր գաշ ճէվա- հիրլէրի վար տըր: Պիր վասիյէթնամէ եազմագ գաշ ղուրուշա օլուր,» տէտի: Լինգըն աէրհալ ճէվապ վէրիպ, «Խայր օղ- լում, չօգ պիր շէյ իսթէմէզ,» տէյինճէ չօճուգ պիր աղ ղիյատէ ֆէրրահլանըպ «Էօյլէ իսէ չօգ էյի, սէվլինիլիմ, ղիրա Գարթըր միւմքին օլտուղու գատար չօգ փարա պրագմագ իսթէյօր, վէ վասիյէթ պրագմագ իսթէմէսինին սէպէպի շու տըր: Գարթըր Միս Նէլի Մէքս իլէ նիշանլանտը վէ եարալանըպ իսաթախանէյէ տիւշմէսէ իտի, շիսիյէ գատար էվլէնէճէքլէր իտի: Պէօյլէճէ՝ պիրաշիւպհէ օ սաիր ճիւմէ նիշանը կէնճէր կիպի օլանընըն հէփսինի նիշանլընա պրագմագ իսթէյօր: Էվա- քըմըղ Գարթըրտան սօնրա պանա իսա- պէթ էտէր, լարին պէօյիւճէք պիր միգ- տար վար տըր քի՝ շիմտի էլտէ էտէմէզիլ, վէ պու միւք Գարթըր էօլտիւքտէն սօնրա անըն նշանլընա տիւշմէլի: Իշթէ պու սէպէպտէն վասիյէթնամէ եազալըմագ լա- զըմ կէլիյօր՝ եօգ իսէ մէզքիւր միւք նէ- լիյէ վէ պանա տիւշէճէք տիր»: Լին- գըն, «Էօյլէ իսէ պէօյիւք պիր սէրվէթ թէվէրրիւ» էտէրսին տէյէ էնաթիշ մի է- տիյօրսըն» տէտի: Չօճուգ ճէվապէն, «Պի- լա չիւպհէ պու փարա նէլիյէ վէ պանա տիւ- չէր իսէ չօգ նալիօշ օլուր, ղիրա սօնրա անը մէրգու մէյէ պիլ ինթիգալ էտէմէզիլ» տէ-

յիպ պիր քիւհէյլան աթ միսիլու քէնաի քիպար պաշնը կերիյէ տողու աթարագ, «Պիզէ փարա լազըմ տէյիլ տիր, պէն նէյիյէ վէ պանա պաղապիլիւրիմ», տէյէ իւլովէ էյլէտի : Պու սըրատա հապսանէյէ վաարլ օլտուլար : Մէրգում տօսթանէ պիր թապը իլէ բէիսէ պագարագ՝ «Գօլայճա իչէրի կիրէպիլիւրիզ, պուրատա ճիւմէսի պէնի թանըրլար» տէտի, վէ աճէլէթէն տէհիզէ աշաղը հիւրիւյիւ վէրտիյի իչիւն քէնտինին արգատընտան կէլէն ուզուն պօյլու առէմէ գափուճուլարն սէլամա տուր տուգլարնը կէօրմէտի : Ֆիքրի փէք մէշլուլ օլտուլու սէպէպտէն, նաարլ օլույ տա հիչ փարօլա սիւալ էտիլմէքիզին իչէրի կիրմէլէրինէ միւսաատէ օլունտուլու տիզգաթընը ճէլպ էթմէյէրէք, Գարլթըրն պուլունտուլու մահալէ տողու թաճիլ էտիյօր, վէ տօսթու տախի քէնաի իրի աւտըմլարըյէ անը թապիպ էտիյօր իտի : Անլէր կիրմէք իւղրէ իքէն 23—24 սուլաւրնտա եագըըղըլ լաբին սարարմըլ օլան պիր նէվճիվանըն արգատընը հաթըրգլարա տայամըլ օլարագ, քէմալը հաարէթ իլէ գափույու կէօղէթէմէքտէ իտիյինի կէօրտիւլէր : Խաթթա ֆէրրաւ չէհրէ իլէ վէ պու էլէմիլ մահալէ հիչ ուլմայան կիւղէլ պիր թէպէսիւմ իլէ, «Աֆէրին, Ոօրի, խօշ կէլտին, պիր ափօգաթ պուլտուն, էօյլէմի», աէյիպ պիրատէրինին արգաթարաֆընտա պիր տաղ կիպի տուրմուշ օլարագ քէնտինէ տողու ուզանան առէմէ էլինի ուղաթուր : Վէ «թէշէք քիւր էտէրիմ քի կէլտինիզ», աէտիյի էսնատէ անտէ տախի պիր աղ էվլէլ պիրատէրինին իւղէրինէ կէօրիլէն նէվտէն պիր զատէլիք վէ էսալէթ ալամէթլէրի նիւմայան օլույօր իտի : Պիր տէ զաֆիլէն անըն իւղէրինէ իսփաղմօս կէլիպ, պաշը հաթըրգլար իւղէրինէ տիւշէրէք, սինիւլէրի գըվրըլաը, վէ պիր հէվի ճան իլէ հանընտա տիզ չէօքմիւշ օլան պիրատէրինին պօյնունա սարըլսը :

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

90ընճը իճթիմատա՝ Այան վէ Մէպուսան թախսիսաթլարընտան պահա օլունմուշ տըր : Այանըն իճթիմա խարիճինտէ մաաշ ալմամսընտա տաիր պիր թագրիւր վէրիլմիշ իսէ տէ, պիր չօգ միւղաքէրթաթան սօնրա էքսէրիյէթ ի արա իլէ բէտու էտիլմիշ տիր : Այան աղապար տէվլէթին պէօյիւք մէմուրիյէթլէրինտէ պուլունմուշ օլան զէվաթը քիրամտան միւթէշէքիլ վէ միւսթագիլ պուլունմագ իչիւն գայու հայաթ շարթըլա թային էտիլտիքլէրինտէն տապըզը վէճհ իւղրէ իլանիայէ մաաշարը տէվաթ էտէճէք տիր : — 91ինճի իճթիմատա՝ գանունը ճէգանըն իքինճի միւղաքէրէսինէ պաշլանըլ, տիլագ վէ առապը ումուսմիյէյէ մուխալիֆ հարաքէթ էտէյէր իլէ սու ի իպրէթ օլան սէրիսչարըն, վէ դայր ի մագուլ մուսաթէլէ վէ միւսաատէլէրիյէ պուլուարա սէպէպլիյէթ վէրէն մէյիտանէճիլէրին ճէգալանսարըրմաը իչիւն լազըմ կէլէն ճէգա ի նագաթի վէ միւսագաթ թանթը գարարա տընմըլ տըր : Երուսաղէմտէ հաֆրիյաթ էսնատընտա պիր մագամը մուգատտէստէն պիր թագըմ տաարը աթիգանըն էգճիւմէ Դաւիթիւսաալ, Սոդոմունըն զըլընը վէ Մոլիսիսիս օն իւլմսարընը չալընտըղընա վէ անլէրին իատէ օլունմսընտա տաիր մէճիլտէ թագաթիմ գըլընան պիր թագրիւր տախի նագարը իթիպարա տընմըլ տըր : — 92նճի իճթիմատա՝ միւստէթ ի իճթիմալիյէնին օն պէշ կիւն տահա թէմաթիլնէ տաիր շէրէֆասաղը օլան իրատէ ի Սէնիյէ թէպիլղ օլունմուշ տըր : Այան բիյասէթի վէ պաշ քիթապէթի թախսիսաթընը թէնպիլինէ, քէգա իճթիմա խարիճինտէ մէպուսան բիյատէթինէ մաաշ վէրիլմէսինէ տաիր վէրիլէն թագրիւրէր էքսէրիյէթ ի արա իլէ բէտու օլունտը : Մէպուսան թահրիլաթ գալէմի քէթէպէսի մաաշարը թէգեիտ էտիլտի : Մէպուսարա խարճը բահ վէրիլմէմէսի վէ մաաշարընը թէնգիլ էտիլմէսի իչիւն օլան թէքիլէր տէ բէտու օլունտուլար : — 93ինճի իճթիմատա՝ Տէֆթէր ի խագանի պիւստէսինէ կէլիլիպ պու մագսէտէ պիր մէքթէպ քիւշաղը իչիւն 116 պին զըշ : Թային էտիլմիշ տիր : Տէֆթէր ի խագանի նէգաթէթի ումուսմիլ պիւստէսի իչիւն 11,022,700 զըշ : Թախսիսաթ գապուլ օլունմուշ տըր : Էմլաք վէ արագիյէ ախտ իշպու մէսէլէտէ թաշրալարաա պիհագգին զասպ ու զապթ էտիլէն

արագիւր հազգընտա էլեկտր պիւ միւֆէթթիւ կէծուտէրիմէտիյնէ տաիր էրմէնի մէպուպարը թարափընտան չիքեպէթիւր վաղը օրմուշ տրը: Սողոմոնըն հէյքէլինաէն ուրդաթ օրունան գըյ-մէթտար էշեպար մէսէլէսինաէ հիւքիւմէթ ի մահալլիյէնին թէքասիւլ վէ մէսուլիյէթի թէ-հազգուգ էթմիշ օրուպ, պու պապուէ Սատրա-զամ փաշա իյէ Տաթիլիյէ նազըրը սաթի իգա-հաթ վէրմէյէ մէճպուր թութուլմուշար տրը: Մէսէյէ չու տրը, Սր. Փարքէր նամ պիւ ին-կիլիպին Նրուսաղէմաէ հափրիյաթ իճրասընա մէրքէզի հիւքիւմէթ միւստատէ էթմիշ օրուպ, իխրաճ էտիլէն սատար վէ տէֆինէլէրին նըպօը հիւքիւմէթէ թէրք օրունաճաք իսի: Հէյքէլին պաշ մուհափըրը օլան Շէյի խալիլի Իսիլիլիլէր մէմուռն էթմէք սուրէթիյէ գանաըրարադ տէ-րունի հէյքէլաէ միւթէտարըփըն խապէրի օլ-մատըրը հալսէ հափրիյաթ իճըա էթմիշէր տիր: Նէ պուլուպ աշըրտըլարը էլեկտր մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, Փարքէրին սանտըգարընը պիրէր պիրէր մուայէնէսինտէ հիշ պիւ չէյ պուլունմատըրը պիլտիրիլմիշ տիր: Վէ Հազգը փաշա տաթի իս-նատ օրունաուղու կիպի զի գըյմէթ սատար վէ տէֆինէնին զուհուր էթմիլինի զանն էթմէտիլի-նի, պու պապուտ պաշգա պիր չէյ պիլմէտիլինի վէ իրատ օրունան սիւալլարա ճէվապ իթտըր քէնտինէ ախտ պուլունմատըրընը սէօյէմիշ տիր: Վէրիլէն իշպու իգանաթ քեափի սալըմու-յըպ խուսուսի պիր հէյյէթ ի միւֆէթթիւնէնին կէթիլէճէյի մալիւմաթտան սծնրա խալիլ պէյ թէքար իսթիյգան էտիլէճէք տիր: — 94 իւնի իճթիւնստա՝ Հիճալ տէմիր հօրու պիւտճէսի թախսիւսթը օլան 77,799,623 դրշ. մէսարիֆ թէմալըյա գապուլ օրունոր: Իշպու պէօյիւք ինչաաթ մուսմէլաթընտա 10 պին լիրալըք պիր սու ի իսթիմալ մէսէլէսի մէյտանա գծնուլտը: Նափիա նէգարէթի պիւտճէսինտէ պու սէնէ ի-չիւն օլան 100,000 լիրա թախսիւսթըն վէ պիւ-թիւն չօսէ հօլարընըն ինչաարնա թային օրունան 10 միլիօն լիրանըն տաէմի քիֆայէթինտէն պահա օրունիշ տրը: Պու սէնէ տէրունինտէ Գօմանօ-վա — Բէօսթէնտիլ, Տէմիր Հիսար — ՃուսասաՊալա, Գարաֆէրիէ — Նանհա, Սաման — Սըվազ, Էնգա-րէ — Սըվազ, Ատափաղար — Տիւղճէ, Թիւթպօլու — Սօմա տէմիր հօլարընտան պաղըրարընըն ին-չաարնա թէչէպալիւս վէ պաղըրարընըն տա սնճադ մուսմէլաթ ի իսթիտալիյէրի իճրա էտիլմիշ օլուղը պիլտիրիլմիշ տիր: Շամ — Թարասպուս խաթթը իքմալ էտիլմիշ օլուպ, Սօմա — Պանտըր-մա խաթթը տաթի պիթմէք իւզրէ օլուղը վէ Անատօլու խաթթընըն Գայսէրիյէյէ գատար թէմ-տիսի խուսուսուռնըն տա թանթը թէֆիթիտէ օլ-տուղը խապէր վէրիլմիշ տիր:

S U B T I

Պիւհրանը ղիսիէյա. — Հազգը փաշա գա-պինէսինին սուգուլթունա տաիր պու հափթա գարփընտա տէվէրան էտէն չայիալարըն նէթիճէ-սինտէ անճադ Մալիյէ նազըրը ճալիտ վէ Մէա-րըֆ նազըրը Իսմալի Հազգը պէյլէրին իսթիֆա էթմիշ օլուղըրը քէսպ ի գաթիլէթ էթմիշ տիր: Պիւթիւն գապինէնին մէվզի Իգսալըն էֆքեա-րընճա քէսպ ի մէթանէթ էթմիշ օլուպ միւնհալլ նազարէթիւր հէնի նազըրարըն ինթիսապըյէ տօլտուրուլաճադ տրը: Պու էֆքեարա նազարէն՝ պիւհրանը վիւքէլա խիթամ պուլմըշ տէմէք տիր: Նափիա նազըրը Հալաճեան էֆ. տէն պաշ-լայարադ ճալիտ վէ Իսմալի Հազգը պէյլէրին իսթիֆասընա վարանէտէք վուգու պուլան վիւ-քէլաճա թէպէտաթիւլաթըն միւթէվէճճիս պու-լունտուղու նօթթա հազգընտա Թանին, «Պու կիւնքի հալ ու մէվզիի աշըգ պիր նազարէ կէօր-մէք վէ նէրէյէ կիթտիլիմիզի քէստիրմէք գա-պիլ տէյիլ» տէյէ պէյանը միւթալէա էտի-յօր: Հաթթա պու մատտէ հազգընտա Թա-նին տէյօր քի, «Ճալիտ վէ Հազգը պէյ-լէրին մէվզիի իգթիտարտան տիւշմէլէրի կէնճ Թիւրքիլէրին պիր մաղլուպիլէթի տիր: Պունը աշըգճա իթիլաֆ էթմէյի վիճաանըմըճա վէ մէմէքէթէ գարը պիր պօրճ պիլիլիլ: Իպ-թիտա Հալաճեան էֆէնտիլի կէօղլէրինէ քէստիր-տիլէր: Պիր չօգ օլրաշտըգտան սծնրա նիհայէթ Հալաճեան էֆ. սուգուլթ էթմի: Պու իսէ չօգ կէչմէտէն Թալէաթըն սէպէպ ի սուգուլթը օլտու: Պուսու Ճալիտին վէ Հազգընըն թաղիպ էթմէ-սի գարուրի իսի: Իշթէ պու կիւն պու տա օ-լույօր, պիլ պուսա էսէֆ էտէրիլ: Իթթիհատ վէ Թէրազգը ֆիքր ի հազիգիսի, թէճէտաթիւտ վէ թէրազգը ֆիքրի՝ մահվ էտիլմէք իս-թէնիյօր, պուսա չիմտիլք մուվաֆֆադ տա օլույօրար» — Ճալիտ պէյին մալիյէ նա-զարէթինտէն վուգուրը իսթիֆասընա պի-նաէն մալիյէ նազարէթինէ Այանտան Նալի պէ-յին թայինի Իրատէ ի Սէնիյէյէ իգթիլան էթմիշ տիր: — Սէարըֆ նազըրը Իսմալի Հազգը պէյին իսթիֆասը Սատրազամ փաշա թարափընտան գապուլ էտիլմիշ տիր: Տէվէրան էտէն չայիա-թա նազարէն մէարըֆ նազարէթի Այանտան Ապտուրրահման պէյէ թէվաի գըլընաճադ տրը: — Գարասաղ հուսուսընսա. — Տաղլար Ապրի 19 կէճէսինտէ Մուհիւտտին պէյ մայէթինտէքի միւֆրէզէ իւզէրինէ պիր գաշ գօլտան հիւճիւմ

էթմիւղէր իսէ տէ, շէտիս մուգամէմէթէ օղրա-
յարազ բիւճաթ էթմիւղէր տիր: Մօյգօվազտա
ասաքիր ի Օսմանիյէ իլէ Գարատաղըլար արա-
սընտա վուգու պուլան պիր միւսատէմէնին նէ-
թիճէսի օլարազ Դարունիա նամ մահալէ պլթը
թապուր ասքէր իլէ պիր դաշ թօփ իրոսլընա
թէշէպաիւս օլունըլ տըր: Փօթկօրկցա ճիվա-
րընտա սարլար իլէ ասաքիր արասընտա վուգու
պուլան պիր տիկէր միւսատէմէտէ ասըլարտան
11 քիշի թէլէֆ, 16 մէճրուհ օլմուշ տըր: Տէհիշ
մէվզիի հէնուզ իսթիրտա օլունամամըլ տըր:
Ապրիլ 23տէ Մալիսօլար Գարատաղըլար իլէ
պիրլէշէրէք գուլէլէր իւզէրինէ հիւճիւմ էթմիւ-
լէր իսէ տէ, գուլէլէրտէ պուլունան ասաքիր
խաֆիֆ պիր հայլըմ աթէշիլիէ քէնտի մէվզիլէ-
րինի մուհաֆազա էթմիւղէր տիր: Ապր. 24տէ
Փէշթէր, Նիզօսլին վէ թմնրիս հուտուտ դա-
րաղօլարընա տաղըլար թարաֆընտան աշվամը
սիլահ աթըլմըշ իսէ տէ, ասաքիրտէն պիր զայաթ
վուգու պուլունամըլ տըր: Մամաֆիհ օրսու Արնա-
վուսլուգտա հալա պէլլի պիր իշ կէօրէմէմիշ տիր:
Վիշննատան հաղըլարընա նազարէն պին դա-
տար իթալիան կէօնիւլլիսիին քիւշիւք ազսա-
մա արըլարազ Ավսթրիա պանտէրասը ալթըն-
տա Արնավուտուլա աղիմէթ իշիւն թրիւսթէշէ
միւթէվէճհիհէն հարաքէթ էթմիւլէրինի իթա-
լիս զաղէթալարը հաղըլար իմիշ: - Եւմէն ահ-
վալը. - Ասաքիր Օսմանիյէնին մուվաֆիաղիլէ-
թինտէն սօլալը իմամ Եահիա փէք զլյաաթ
մէյուս վէ միւթէշէսիր պուլունամագտա վէ գա-
պալի ի ասիյէ արասընտա եէքսիկէրինէ վէ պիլ-
խաստէ իմամ Եահիայա դարչը աղիմ պիր խօշ-
նուտըլըզ հիւքմ սիւրմէքտէ իմիշ: - Կի-
րիտտէն ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, հէյէթ ի իճ-
րաիյէ իսթանպուլտան կէօնաէրլէճէք գատըլարը
թանըմայաճագ տըր: Գատըլարըն թայինինէ Կի-
րիտտէք Սքարու Գօնըն իսլալը նազարըլէ պաղը-
լըյօր: Մագամը մէշէլիսթէ Կիրիտ գասապա-
լարընա գատըլար թայինէ Էսիլտիյի տիւլէլի ի հա-
միյէյէ պիլտիրիւմիշ իտի: Տիւլէլի ի համիյէնին,
գասալարըն մահալէրինտէն թային օլունարազ
մագամը մէշէլիսթէ հաղընըզ քէշֆիլէթ ի թա-
ղիլէրինին թաստիգի թէքլիֆինտէ պուլունարըզ-
լարը սէօյլէնիյօր իսէ տէ, տիւլէլի ի միւշարիլէյ-
հում թարաֆընտան պու պապտէ Պապը Ա-
լիյէ հէնուզ պիր ճէվապ վիւրուտ էթմէմիշ տիր:
Պիր իքի սէնէտէն պէրու Գուտսը Շէրիֆտէ ա-
սարը աթիգա թէհարրիյաթընտա պուլունան
պիր Իսկիլիզ հէյէթի Ապրիլ 17-18 կիճէսի Օ-

մար Ճամիսինին կիզլի պիր մախզէնինէ կիտէ-
րէք, (տէվէրան էտէն շայիարա նազարէն) Մուլ-
սէսին ասալընը, Սողոմոնուն գըրըճընը վէ օն
քէլամարը հալի թապիւթ իւլ ահար էլաէ էթ-
միւղէր վէ 30 գատար չէքմէճէ վէ չանթալար
իլէ Եաֆայա կիտիպ պիր Էսրա բաքիպէն Փի-
րար էթմիւղէր: Պու Եիւզաէն էհալի արասընտա
աղիմ պիր հէյէճան հալըլ օլմուշ. խուսուտա
էճնէպիլէրէ տօղրու շէտիս ասալէթ մէյուտան
կէլմիշ տիր: Էհալի պիր դաշ կիւն խանէլէրին-
տէն չըգամամըլար տըր: - Իսկիլէրրա Գրա-
լընըն թաճ գօնմագ մէրասիմինտէ հաղըլ պու-
լունմագ իւզրէ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ նամը-
նա վէլի ի ահա Եուսուֆ իզգէտտին էֆէնտի
հաղըլէթլէրինին բիյաթէթինտէ թէշթիլ օլունան
հէյէթէ խարիճիյէ նաղըլը Լիֆաթ փաշանըն
տալի տալիլ օլսուղը հաղըլմըշ իսէ տէ պու
քէրրէ սատըր օլսն Իրատէ ի Սէնիյէ մուճիպին-
ճէ միւշարիլէյի Լիֆաթ փաշանըն եէրինէ Պրիւք-
սէլ սէֆիլի Ապաիւլ Հագգ Համիտ պէյ թային օ-
լունմըլ տըր: - Էրպտատան Յարուլթիւն էֆ. Տա-
րըճընտան հաղըլօր քի մէղքիւր գասապա էհալի-
սինին սայքի 3/4 թիւթիւն զըրտաթը իլէ մէշ-
ղուլ օլտուգլարը հալտա կէշէն սէնէ թիւթիւն
Ֆիյաթընըն 30-40տան 80-90ա ֆըրլամասըն-
տան սէվզ օլունարազ ճիւմէսի տէ պու սէնէ
սէրվէթլէրինի թիւթիւն զէրինէ պաղլամըլար,
հալպու քի պու սէնէ մահուլըն տիկէր սէնէ-
լէրաէն մէպղուլ օլմասընա բաղմէն (գիրա կէշէն
սէնէնին մահուլը 1 միլիօն քիլօ իքէն պու սէ-
նէնին քի 2 1/2 միլիօն քիլօ թալմին օլունուլօր)
ամէլէ իւճրէթլինին Էիւքսէք վէ թիւթիւն Փի-
յաթընըն էսնա օլմասը նէթիճէսինտէ էհալի ա-
ղիմ զլյանա տիւշար օլմագ իւզրէ տիրլէր: Վէ
էկէր իլէրիտէ Ֆիյաթ գալգմագ իսէ պիւթիւն
գատապա էհալիսինին հէր ճիհէթլէ միւթէզարուլօր
օլմագընտան գօրգուլմագտա տըր: Էրպաա՝
թօգատըն չիմալը զարպընտա 12 սաաթ պուտը
մէսաֆէտէ պին խանէլի պիր գատապա տըր: -
Ուրֆա ճիւլարընտա աղնամըն սէօրթտէ իւշիւ
զըլտա թէլէֆ օլմուշ տըր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Սօն պիր հաֆթա զարֆընտա 12 ֆարգը
մահալէր Միւսցեսը Ընկերուքիւնըն Մէճիս ի
խտարէսինէ միւրաճաաթ էտէրէք քէնտի իթի-
յաճաթը թալիմիլէրինին թէվիլէսինի թալէպ
էթմիւղէր տիր: - Էրմէնի-Գաթօլիզ մէճիս ի միլ-
լիսի կէշէն Փէնճէնպիս կիւնիւ ազաը իճթիւմ

էտերէք էվվէյա Թէրզեան Սահն կէօնտերտոյի մէջ թուապար վէ թէազըպ էթտիյի մէյէք հազ- գընտա պէյանը թէէսսիւֆ էտիպ, վէ մէճիսին իթթիիսազ էտէճէյի թէտապիրի գանունիյէտէ միւթթէհիտ վէ հէմէֆքեար պուլունաճաղընա, նիզամնամէ ի միլլինին թէտգիգաթընա տէվամ վէ Փաթրիգին մէքթուապըրնա փրթթէսթօ էթ- մէքլիյէ գարար վէրմիշ տիր: Թէրզեան Ս. Բօ- մատա Պիտ Փափանըն հուզուրընա գապուլ օ- լունմըշ, վէ տիլ չէօքէրէք Փափա հազրէթլէ- րինին էլլերինի պուա էթտիքտէն սօնրա պիր նութգ իրատ էթմիշ վէ նութգը մէքքլերտէ Գաթթօլք ճէմատթը պէյնիտէ պիլէ քիլիտէ գա- նունպարընա գարըն իթտաթուրըգ կէօրիւսի- յիւնտէն տօյալը պէյանը թէէսսիւֆ էթմիշ տիր: — Մըսրբաաքի Բարեգործական Ընկերութիւն Վանտա պիր տար իւլ մուալլիման թէսիս էթմէք իւզրէ լազըմ կէլէն մէպալըն թախալս էթմիշ վէ պու մազաէտէ իսթիմալ օլունմազ իւզրէ Վան- տաքի Կեդրոնական Վարժարանը իսթէմիշ տիր: Թալէպը մէքքլեր Վան Թաղ. Խոյնուրդունճա տախի հիւան ի գապուլ պուլըն իտիյնէ տաիր պիր գարարնամէ գալէմէ ալընարազ ճէմիյէթին վէքիլիտէ թէսիս էտիլմիշ տիր: Գարարը մէք- քիւրտէն տօյալը Վանտա պուլունան Դաշնակ- ցութիւն ապարարընտան պապըրարը պէյանը նա- խօշնուտիտէ պուլունմիշլար վէ հաթթա իճրա ի թաղեիգաթա պաշալըպ, Գաղ. Ժողովըն ազա- լարընտան պաղլարընը իսթիֆա էթմէյէ մէճ- պուլը էթմիշլեր տիր: Պիթիւն էհալի չու թէ- չէպալիւստէն տօյալը պէյանը մէմունիյէթ էթ- մէքտէ իքէն պու քիմէլէրին չու հարաքէթի պախի էտէֆ տիր: — Տէօրթ Եօլտա Գէլէկիան Խանըն հիւմէթիյէ պիր էյթմախանէ թէսիս օ- լունաճազ արը: Մէքքլեր միւէստէտէ եիւզ էյ- թամը հալի օլուպ անիյէ իչիւն լազըմ կէլէն սէնէվի 1100 իրանըն թէտարիքի պիր թա- գըմ խալիսաճ գաթլար թաբաֆընտան թախթը թէմիւսթա ալընմըշ տըր: — Փաթրիգիտանէ թա- րաֆընտան էտիլէն միւրաճատթ իւզէլիտէ Խար- փութըն Կէօնտէրիգ գարիյէսիտէ ձիւլուսը շիւմայուն միւնտապէթիյէ էտիլէն չէպիքլէր էնապընտա էրմէնիյէ իւզէրինէ հիւճիւմ վէ անիյէր տարպ վէ ճէրհ էտէն քիմէլէրին տէր- տէսթ էտիլէրէք թէճգիյէսի պապընտա Տախիլիյէ Նազարէթիւնտէն Խարփութ վալիսինէ էվամիր ի չէտիտէ իթա պուլընլըն տըր: — Մըսրբ ճէմի- յէթ ի Խալիյէսի Սուէյտիյէտէ տանթէլա, քրօ- չէ վէ պու կիպի էլ հիւնէրլէրի իչիւն պիր տար իւս սէնայի թէէսիս էթմիշիտէ սէ, էթրաֆտաքի քէօյլէրին զիյտտէ իսթիֆատէ էտէպիլմէլէրի ի- չիւն միւէստէսէ ի մէքքլեր Եօլունուրազ գարիյէ- սիտէ նապլ էտիլմիշ տիր: — Ստանտա տուլ գա- րըլար գօմիսիօնը Ստանա վէ Իսքէնտէրունտա շապգա իմալը իչիւն պիրէր տարիւսսէնայի թէէ- սիս էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր:

ՓՐՕ. ՃԵՄԱԱԹԸ

Գալէրիյէ միսիօնէրլէրի Մր. վէ Միսիս Յաուլ Ամէրիգայա կիթմէք իւզրէ պու Սալը կիւնիւ Տէրիսատէթէ միւվասէլէթ էյլէմիշլեր տիր: — Կէտիք Փաշատաքի Ամէրիգան մէքթէպի մուալլիմէրլէնտէն Միս Գէլըկ իսգարշաթին իլլէ- թիւնտէն թութուլմուշ օլուպ Ալման Խաթթախա- նէսինտէ թէտալի էտիլմէքտէ տիր: — Մր. Կա- րապետ Փիւշմանտան Նիւ Հէյլընըն թրամուէյ արապա Գումիւսիսալը պէյնիտէ 100,000 տօ- լար թաղմիւնաթ իչիւն տալա ալմըշ տըր: — Պուր- տուր քիլիտէսիտէ Օսմանիյէ թէգքեար քիլի- գէսի իչիւն իանէ ճէմ էտիլմիշ օլուպ, նէթիճէսի օլան 7 մէճիսիյէ խապէխանէմիգէ իրապ էտիլ- միշ տիր: — Քէզալիք Գօնհա Ինճիլի ճէ- մատթը Օսմանիյէ քիլիտէսի իչիւն խաթէխանէ- միգէ 4 օսմ. լիւտար իանէ կէօնտէրմիշ տիր: — Էնգարէ չօպնըն Վեր. Գէորդ Մանուկիւն պու հաթթա Տէրիսատէթի վիյալէթ էյլէմիշ տիր: — Պատ. Սարգիս Հ. Տէվրեան քէնտի քէ- րիմէսի վէ Վեր. Տիգրան Րէճէպեանըն գէվ- ճէսի Հէլէն հանրմըն վէֆաթընտան տօյալը քէնտինէ կէրէք Ամէրիգա վէ կէրէք պու մէմ- լէքէթտէն, կէրէք չիֆանէն կէրէք մէքթուպ իլէ պէյանը իչիլիւսք էտէնիյէ իպրազը թէ- չէքքլուր էտէր: — Փրալիտէնտէ Հայ. Աւետ. Գառնիպարըն Բարեսիւրական Ընկ.ը Ապալաշ քէօյ- լէրինէ կէօնտէրլիմէք իւզրէ պիր Րանհիւմա իւ- տա էյլէմիշլեր տիր: Քէզալիք մէքքլեր Ընկ. Մարաշտա 12 էյթմալըն մէքթէպ վէ սաիր մէ- տարիֆի իչիւն 10 լիւրա կէօնտէրմիշլեր տիր: Տի- կին Մարիամ Խանաանտան տախի ֆազիր պիր ֆաթիլիս իչիւն 1 լիւրա կէօնտէրմիշ տիր: — Լան- կա քիլիտէսի Մարաշ էյթմալիսանէսիտէ պիր օլ- լան վէ պիր գըզըն մէտարիֆինի թէտիյէ էթմէք- տէ տիր: — Վեր. Ա. Եղոյեան քէնտի քիլիտէսինէ (Ուրֆա) ալտէթ էյլէմիշ տիր: — Ուրֆանըն Սիւ- րիանի Գիլիտէսի Եփրատ Գօլէճի մուալլիմէրլէ- տէն Ալուր Եուսուֆ էֆէնտիյի վալըլըղա տալէթ էթմիշ տիր: — Զիլէտէն Յ. Ս. Զըպազեան է- ֆէնտի եազըյօր քի պիր միւստէթտէն պէրու- Գիլիտէրի պօշ գարըն օլուպ, միւնապալ պիր վալը արամագտա պուլունմուշլար տըր: — Մէք- քիւր քիլիտէտէ իլլէմէյի արգու էտէնիլէրին միւ- մալիէյի իլլէ մուսապէրէ էթմէլէրի թալէպ էտի- լիր: — Ստանտան աթիլիւզլիքը խապէրլէրի ալմըշըգ. — Ապրիլ 18տէ Միս էլիզապէթի Վէպլին Ատանայա կէլմէսինին 25ինճի սէնէյի տէվրիյէսի

չհնդկի իճրա էսկրտի: Իշպու նրա՞ Յոքեղան խրտմէթի Ատանա գըզլար մէտրէսէսինն մէ-
զունէլէրի թարափընտան թէրթիպ էտիլմիշ օլուպ
անտէ միւստիլէյհանըն խրտէմաթ ը մուֆիտէ վէ
ֆէզալի ի հասանէլէրի թարիֆ ու թալսիֆ է-
տիլտիքտէն մատա Միս Վէպէ կիւզէլ պիր խալը
վէ սաիր հէտիլէլէր թագախմ օլունտու: — Ապրիլ
19տա Ատանա գըզլար մէտրէսէսինն իմթիհան
զիյնէթի իճրա էտիլէրէք սնտէ Վեր: Պետրոս
էֆ. Թօփալեան թարափընտան մուֆիտ պիր
նուլթ իրաւ էտիլտի, վէ պատէհու ըն մէզու-
նէլէր քէնտի միւստէթ ի թահսիլէլէրինի իք-
մալ վէ չէհաստէթնամէլէրինի ախլ էյլէտիլէր:
Ապրիլ 23տէ Ատանա միսիօնէրի Վեր. Ու. Ն.
Չէյմպըրաս Կիլիկիա գըթալը միւստիլէթիլէ
իֆա էյլէտիլ խրտէմաթը միւլթէնէվիէսինն միւ-
քիտաֆաթէն Կանաւտանըն Կուրնո Տար էլ Ֆիւ-
նունը թարափընտան «Soghor ալ Տիլիկիթի» իւն-
վանը իթա օլունտու: Թէպրիք էտէրիլ: Պունտան
ազաւմ Ատանա մահալլի հիւքիւմէթի թարա-
փընտան Իսթանպուլ միւստիլէթ էտիլէրէք
Մր. Չէյմպըրաս պիր Օսմանը նիշանը վէրիլմէ-
սի ինհա օլունմուշ խաի իսէ տէ, Ինկիլթէրա
հիւքիւմէթի պէօյլէ պիր թալթիֆի թաալիպ էթ-
մէտիքէրինտէն թէրք օլունմուշ խաի: — Ապրիլ
29տա Տօգ. վէ Միսիս Չէյմպըրաս պիր միւստէթ
թաթիլ վէ թաթիլթահաթ էթմէք իւզրէ Ամէրիգայա
կիլթմէք իչիւն Ատանաւտան միւֆարազաթ էթ-
տիլէր: — Արամ էֆ. Թորոսեան Մեհմուա պէտէ-
լի օլարազ Վեր. Հ. Աչճեհանտան 2 օսմ. վր. ,
Վեր. Հայկ Ատատուրեհանտան 58 զրշ. , Վեր.
Ա. Տալլարանեհանտան 50 վէ Օր. Փ. Ճիսկէօզ-
եհանտան 1 Մէճմաա իչիւն 25 զրշ. ախլ էյլէտի-
լինի իլան էտէր:

Խ Ա Բ Ի Ճ Ի

Պաս իսեանը. — Պաս իսեանընը պատտըրմազ
իչիւն Պրանաա հիւքիւմէթիինն տէրիւհտէ էյ-
լէտիլի հարաքէթի ի ասքէրիլէ էլան գաթի պիր
նէթիճէյէ եէթիլմէմիշ իսէ տէ, էփէյի մուվաֆ-
ֆազէլէթ էլտէ էտիլմիշ տիր: Ապրիլ 26տա
Պրանարզ պին պաշը Պրէմօն ասքէրլէրի իլէ պէ-
րապէր Պաս չէհրինէ տախիլ օլմուշ օլուպ, չէհր ի
մէգքիւր էհալիսի պիր ազ էյնիլէթ հիսա էթմէ-
յէ պաշամըշար: Ենիէ տէ չէհրին տիշարընտա
ապը գապիլէլէր էլան թէարրիւզաթտա պուլու-
նուլթորար: Պաստաքի գուզվէ ի ասքէրիլէ 7,000
նէֆէր տիր: Ասըլար Սուլթանըն պիրատէրի Մուլ-
լա էլ Չինի սուլթան տէյու իլան էթմիլէլ տիր:
Պու մէսէլէտէ Պրանաանըն մէվգիլինի կիւճէլէտի-
րէն ճիհէթիլէր էփէյի վար տըր: Ասըլար պիր-

ճիւճէ գապիլէլէրի Սրիսթիյանլար ալէյհնտէ
ճիհասս տալէթ էտէրէք իսեան ը թէվսի էտէ-
պիլիլլէր, պէրիտէ Իսիանիս քէնտինն միւ-
թագա ի նուֆուզունա թէարրուզ էտիլմէսին տէ-
յու էնտիչէ էտիլթ, տիկէր թարափտան Ալմա-
նիս քէնտի մէհաֆիլինի մուհաֆազա էտէճէլինի
պէյան վէ տիկէր տէվլէթլէր 1909 իթիլաֆնա-
մէսինէ մուխալիֆ մուստէլէ էտիլմէմէսինի թա-
լէպ էտիլթորար: Պրանաա հիւքիւմէթի քէնտի
մուստէլէսինն տախիլ տիւվէլ ի մուստագամայա
տախիմ մալիւմաթ վէրմէքտէ տիր: Պաստա
պինպաշը Պրէմօնըն մուհիւմաթ ը հարալլէսի գը-
նա օլունդունտան չէհրին հալը փէք թէհիլէլի
կէօրիւնիլթ: Շէհրտէ կէյէճէք գըլլէթի տախի
պուլունուպ, էհալի իչիլթիսա էթմէքտէ վէ իս-
եան էթմէլէրինտէն գօրգուլմազտա տըր: Եիւզ-
պաշը Պրուշարտ Պաս իւզէրինէ եիւրիւմէքտէ
իսէ տէ, վազթընտա օրայա կէթիլմէպ իսէ թէհ-
լիքէ ալիմ տիր: — Լճուրաւտա Ինկիլթէրա իլէ
Արանիսա արապընտա իթիլաֆ վէ սուսթիւզը
թէչլիլ վէ թէհիլին էթմէք իչիւն պիր ճէմիլէթ
թէչլիլ օլունմըշ տըր: Պու ճէմիլէթին թէչլի-
լինտէ Լօրտ Մէյըր, Տիւք ալ Արկալ վէ սաիր
զէվաթ ը մէհնուրէ իչիլթիւք էյլէմիլէր տիր: —
Ինկիլթէրա ճէնուալի Իրանաա Սօր Մուսաւտան
Սօրամապաւտա գաւաթ պիր շմէնաթէր ինչա
էթմէք իչիւն իմթիլազ թալէպ էթմէքտէ տիր: —
Մ. Ամէրիգանըն Պանկօր չէհրինտէ պէօյիւք պիր
հարիլ վուզու պուլուպ, չէհրին լուպընը թէ-
լէֆ էթմիլ տիր: Չայաթ 6,000,000 աօլար
(1,400,000 Օսմ. լիր.) թահիլն օլունմազտա
տըր: Պիր գաշ նուֆուզտան մատա ճան գա-
յաթ հօգ, լաքին էհալի մէսքէնալ վէ փէրի-
չան գալիշ տըր: — Չինի Կանթօն էյալէ-
թիլնտէքի իսեան թէվլէտիլ էթմէքտէ իսէ տէ,
ուզուն սիւրիւպ քէսպ ի վէսամէթ էտէճէք տէ-
յու զանն օլունմայօր: — Թիւրքիս իլէ Իրան
հուսուտընը թալին էթմէք իչիւն Իսթանպուլտա
տէվլէթէյն մուրախիստարընտան իպարէթ պիր
հէյէթ իճթիւմա էտէճէք տիր, Իրան թարափըն-
տան Նազիլ-իւլ-Միւլք վէ եէնի սէֆիր Ինթի-
շամ-էս-Սալթանա մուրախիսա թալին օլուն-
մուշար տըր: — Մարթին Լուտերին Պէչինճի
Չարլաս հազարզը պիր մէքթուպ կէչէն հաֆթա
Լայիլիլիտէ Մր. Փիլիփին Մօրկանըն վէքիլի
թարափընտան 5,100 Ինկ. իրապընա սալթըն ա-
լընմըշ տըր: Մէքթուպ 1521 Ապր. 28տէ հա-
զըլմըշ տըր:

Միւսիլի ի մէսուլ վէ սահիպ ի իմթիլազ
Յ. Գ. Գրիգորիւն

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍՐ

Տէրիսատէթ, Չագրիսգըլար, Յակոբեան խան